

№ 24 (20288) 2013-рэ илъэс гъубдж МЭЗАЕМ И 12

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ЫнаІэ зытыригъэтын фаехэр

къыхагъэщыгъэх

Тыгъуасэ АР-м и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан Шэуджэн район администрацием ипащэ и энат э ыгъэцэкІэнэу агъэнэфэгъэ Мэрэтыкъо Аслъан ригъэблэгъагъ. Зэlукlэгъум хэлэжьагъ АР-м и Премьер-министрэу КъумпІыл Мурат.

Илъэсыбэрэ район администрацием ипащэ игуадзэу зэрэщытыгъэр, районым иІофхэм язытет зэрэщыгъуазэр, иІофшІакІэ зыфэдэр къыдальытэхэзэ мы ІэнатІэр ыгъэцэкІэнэу къумэщ районэу зэрэщытым

зэрэфагъэзагъэм АР-м и ЛІы-рылъэу зыфигъэуцужьыгъэхэм защагъэгъозэнэу къызэрэрагъэблэгъагъэр къыІуагъ. Мэдиштэу мы хъызмэтым мыдэеу зыщырагъэушъомбгъугъэми, промышленностыр Іоф зыдэпшІэн фаехэм зэращыщыр къыхигъэщыгъ.

- Нахьыбэу инвесторхэр къызэреблэгъэщтхэм Іоф дэшІэгьэн фае, — къыІуагъ ТхьакІущынэ Аслъан. — Тэри ащкІэ ІэпыІэгъу къызэрэшъоттыщтым тыпылъыщт. Инвестициеу къыхалъхьэрэр нахьыбэ зыхъукІэ районым иэкономики хэхъощт, ІофшІапІэхэр нахьыбэу щыІэхэ хъущт.

упІэхэм яшІын, кІэлэцІыкІу ибэхэм псэупІэ ягъэгъотыгъэным нахьыбэу ынаІэ тыригъэтын фаеу зэрилъытэрэр КъумпІыл Муратэ къызэгущыІэм къыхигъэщыгъэхэм ащыщ.

Мэрэтыкъо Аслъан республикэм ипащэхэм цыхьэ къызэрэфашІыгъэм пае «тхьашъуегъэпсэу» къари Гуагъ. Ащ ипрограммэ щыгъэнэфагъэу, анахь шъхьаГэу зигугъу къышІыгъэхэм ащыщ кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэм ахэгъэхьогъэныр. Непэ районымкІэ чэзыум нэбгырэ 80-м ехъу хэт. Дукмасовскэ псэупІэ коим мы илъэсым кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэ къыщызэІуахынэу ыуж итыгъэхэшъ, Джащ фэдэу социальнэ псэ- ащ шІуамыгъэкІынэу къыгъэ-

гугъагъэх. Къыхигъэщыгъ ащ кІэлэцІыкІу ибэхэм псэупІэ афенесты и и пранесты и предоставания и предос гъэхэм зэращыщыр. Ащ сомэ миллиони 10-м ехъу пэІуагъэхьагъ. Мыгъи ащ къыщамыгъэкІэн гухэлъ яІ. НэмыкІ гухэлъхэми кІэкІэу къатегущыІагъ. НахьыпэкІэ районым ипэщагъэу Хъуажъ Налбый зэрэфэразэри къыхигъэщыгъ, зэдырахьыжьэгъэ пстэури лъигъэкІотэным, ахигъэхъоным зэрэфэхьазырыр къыІуагъ. Мэрэтыкъо Аслъан тызэрэщигъэгъозагъэмкІэ, район администрацием ипащэ ихэдзынхэу мы илъэсым щыІэщтхэм ахэлэжьэным фэхьазыр.

ХЪУТ Нэфсэт.

Іофыгьо шъхьаІэхэм атегущыІагьэх

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зичэзыу игъэкІотыгъэ зэхэсыгъоу тыгъуасэ иІагъэр зэрищагъ АР-м и Правительствэ и Тхьаматэу Къумпіыл Муратэ.

Бюджетым епхыгъэу Іоф зышіэхэрэм ялэжьапкіэ къзіэтыгъэным, гъэсэныгъэм ыкІи псауныгъэр къэухъумэгъэным ягъэкІэжьын епхыгъэ программэхэм ягъэцэкіэн, нэмыкі Іофыгъохэми къызэрэугъоигъэхэр атегущы агъэх.

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным пшъэрылъэу къыгъэуцугъэм диштэу, бюджетникхэм къахьырэ лэжьапкІэр 2018-рэ илъэсым ехъулІэу шъолъырым щагъэнэфэгъэ пчъагъэхэм процентишъэм нэсэу акІэгъэхьэгъэн фае. Мыщ епхыгъэ Іофыгъохэр зэрэзэшІуахыхэрэм къытегущыІагъ АР-м финансхэмкІэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Елена Литвиновар. Ащ къызэриІуагъэмкІэ, унашъоу щыІэр агъэцакІэзэ, 2012-рэ илъэсым иаужырэ мазэ кІэлэегъаджэхэм ялэжьапкІэ къа-Іэтыгъ. Илъэсэу къихьагъэм имэзае къышегъэжьагъэу бюджет ІофышІэхэм ялэжьапкІэ едзыгъо-едзыгъоу къыхагъэхьонэу республикэм щагъэнафэ. ЧІыпІэ бюджетхэм япхыгъэхэм яІоф зэхэфыгъэным фэшІ муниципальнэ образованиехэм япащэхэм адэгущы Іэщтых, лэжьапкІэхэм къазэрэхагъэхьоштхэ шІыкІэхэр агъэнэфэщтых. Министрэм игуадзэ къызэриІуагъэмкІэ, 2013-рэ илъэсым ищылэ мазэ республикэ бюджетым федэу къихьагъэр сомэ миллион 345,3рэ мэхъу, пшъэрылъэу яІагъэм ар шІокІы.

Бюджетникхэм ялэжьапкІэ къэІэтыгъэнымкІэ къэралыгъом ипащэ, АР-м и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан къагъэуцурэ пшъэрылъхэр шІокІ имы-Ізу гъзцэкІэгъэнхэ зэрэфаер мыщ дэжым КъумпІыл Муратэ къыІуагъ. Му-

ниципальнэ образованиехэр зыгъэгумэкІырэ Іофыгъохэр зэхэфыгъэнхэм пае республикэм иминистрэхэм я Кабинет ыпэкІэ зэхищэщтыгъэ дэкІыгъо зэхэсыгъохэм къафэгъэзэжьыгъэн зэрэфаем игугъу къышІыгъ.

Псауныгъэр къэухъумэгъэным исистемэ игъэкІэжьын фэгъэхьыгъэ программэм къыдилъытэрэ лъэныкъохэр зэрагъэцак Іэрэм къытегущы Іагъ министрэу Мэрэтыкъо Рустем. Федеральнэ министерствэм зэригъэнэфагъэу, мы илъэсым къыкІоцІ къэралыгъом щыпсэурэ цІыфхэм диспансеризациер акІущт. Джащ фэдэу адэбз уз зиІэхэм аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ медицинэ ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэным фэІорышІэшт программэу шІокІ зимыІэ медицинэ страхованием зэхигъэуцуагъэм Адыгеир зэрэхэфагъэр Мэрэтыкъом къыхигъэщыгъ. Ащ игъэцэкІэн зэкІэмкІи сомэ миллион шъитф фэдиз пэІухьащт. Мыльку шъхьаІэр федеральнэ гупчэм къыт Гупщыщт, республикэри ащ хэлэжьэщт. Илъэсыр имыкІызэ программэр гъэцэкІэгъэн фае.

Псауныгъэр къэухъумэгъэным исистемэ гъэкІэжьыгъэным ипрограммэ республикэм зэрэщагъэцак Іэрэм АР-м и Премьер-министрэ осэшІу фишІыгъ. Ахъщэр зэригъэфедэрэмкІи, ипшъэрылъхэр зэригъэцакІэрэмкІи Адыгеир анахь шъолъыр дэгъухэм ясатыр зэрэхэтыр къыІуагъ.

ГумэкІыгъо шъхьаІэу мыщ дэжьым къэуцухэрэм ащыщэу КъумпІыл Муратэ къыгъэнэфагъэр къалэхэм ащылэжьэрэ специалистхэм ащыщыбэр къоджэ псэуп эхэм Іоф ащаш энэу зэрэк Іожьырэр, ащ къыхэкІыкІэ ахэм япчъагъэ къалэм зэрэщимыкъурэр ары. Джащ фэдэу типоликлиникэхэм яол Гэрэ цІыфхэр чэзыум бэрэ хэтынхэ фаеу зэрэхъурэм кІзух горэ фэшІыгъэн фаеу ыльытагь, ащкІэ хэкІыпІэхэр къагьотынхэу министрэм къыфигъэпытагъ.

Гъэсэныгъэм исистемэ игъэкІэжьын мы илъэсым сомэ миллион 254-м ехъу зэрэпэІуагъэхьащтыр къыІуагъ АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ иминистрэу Хъуажъ Аминэт. Ащ щыщэу сомэ миллион 216,6-р федеральнэ Гупчэм, адрэр республикэ ыкІи чІыпІэ бюджетхэм къатІупщыщтых. Анахьэу анаІэ зытырагъэтыщтыр гурыт еджапІэхэм ачІэс кІэлэеджакІохэм ящыкІэгъэ тхылъхэр ягъэгъотыгъэнхэр, гъэсэныгъэм иучреждениехэм ясанитарнэ-гигиеническэ зытет нахышІу шІыгьэныр арых. Министрэм къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, кІэлэеджакІохэм ягъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэ къызфагъэфедэзэ, шышъхьэІум ехъулІэу зэкІэ гурыт -еджапІзхэм ягъэцэкІзжьынрэ язэтегъэпсыхьанрэ зэшІуахынхэу агъэнафэ.

- ЕджапІэхэм, сымэджэщхэм, нэмыкІ псэуальэхэм ягъэцэкІэжьын пэ-Іухьэрэ ахъщэр гъэфедагъэ зэрэхъурэм тылъыплъэн, зипшъэрылъхэр тэрэзэу зымыгъэцакІэхэрэм пшъэдэкІыжь ядгъэхьын фае, — къы Іуагъ Къумп Іыл Муратэ.

Зэхэсыгъом хэлэжьагъэхэр зытегуетке-енке шиша мехоалифоІ ехеалеІиш зимыІэжьхэм псэупІэхэр ягъэгъотыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ федеральнэ программэр республикэм зэрэщагъэцакІэрэр. Хъуажъ Аминэт къызэриІуагъэмкІэ, хьыкумым унашъоу ышІыгъэм диштэу, 2013-рэ илъэсым щылэ мазэм ехъулІэу мы купым къыхиубытэрэ (илъэс 18 зыныбжь хъугъэхэм) нэбгыри 103-мэ сомэ миллион 94,8-рэ зытефэрэ субсидиехэр аратынхэ фэягъ. Илъэсэу тызыхэтым ахэм япчъагъэ джыри хэхьощт ыкІи нэбгырэ 210-м кІэхьащт. Ащ пае хэкІыпІэ горэ къэгьотыгъэн фае.

Гьомылапхъэхэм ауасэ къыдэмыкІоеным, зыгъэпсэфыпІэхэм ясанитарнэ зытет шапхъэхэм адиштэным, нэмыкІ мехоалыфоІ еалыхпк имехоалынеап зэхэсыгъом хэлэжьагъэхэр атегущыІагъэх, унэшъо гъэнэфагъэхэри ашІыгъэх.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

КъэбарыкІэхэр • КъэбарыкІэхэр • КъэбарыкІэхэр

Сомэ мин 300

Красногвардейскэ районым иІэзапІэхэм ащыщ ипащэхэм бюджет ахъщэ аштагъэу хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ АР-м и Министерствэ экономикэ щынэгъончъэнымкІэ ыкІи ахъщэ къолъхьаным ебэныгъэнымкІэ икъулыкъу иІофышІэхэм къыхагъэщыгъ.

Министерствэм ипресс-къулыкъу къызэритырэмкІэ, бухгалтер шъхьаІэм-рэ ахъщэ лъытакІомрэ зэгъусэхэу ахъщэр зэраштэщт шІыкІэр агъэнэфагъ ыкІи щыІэныгъэм щыпхыращыгъ. КІзухыр — сомэ мин 300 хъурэ бюджет мылъкур къызІэкІагъэхьагъ.

Техьон-кІэльынхэр ыкІи зытхьакІыпІэхэм ащагьэфедэрэ пкъыгьохэм язэгьэгьотын тегьэпсыхьагьэу мы пчъагьэр фирмэ горэм фатІупщыгъэу тхыльхэр агъэпсыгъэх, ау зэпстэури тхьапэм къытенэгъэ къодый, зэхьокІыгъэр бюджет ахьщэр нахь макІэ зэрэхъугъэр ары ежьхэм афэкІуагъ.

БзэджэшІагъэ зезыхьагъэхэр ашІагъэм еуцолІэжьыгъэх. УФ-м и Уголовнэ кодекс ия 3-рэ Іахь ия 160-рэ статья къыдэлъытагъэу (зыгорэм имылъку штэгъэныр ыкІи ар гъэкІодыгъэныр) нэбгыритІум уголовнэ Іоф къафызэІуахыгъ.

Уасэхэр зышІомыкІыщтхэр ыгъэнэфагъ 8-м ехъу зиІэ пІ

«Транспорт амалхэм ятехническэ уплъэкІун ыкІи Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэ зырызхэм зэхъокІыныгъэхэр афэшІыгъэнхэм ехьылІагъ» зыфиІорэ Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэу номерэу 170-ФЗ зытетэу 2011-рэ ильэсым бэдзэогъум и 1-м къыдэк і ігъэм рыгъуазэзэ, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2013-рэ илъэсым мэзаем и 6-м номерэу 18 тетэу унашьо къыдигъэкІыгъ. Ащ егъэнафэ 2013-рэ илъэсым автотранспорт лъэпкъ зэфэшъхьафхэм ятехническэ уплъэкІун пае уасэу аІахыщтыр зышІокІы мыхъущт сомэ пчъагъэхэр. Унашъом игуадзэ зэригъэнафэрэмкІэ, техническэ уплъэкІуным епхыгъэ ІофшІэн пстэури зызэхэбгъэхъожьыкІэ уасэу аГахыщтыр мототранспортымкІэ соми 154-м, водителым нэмыкІэу нэбгыри 8-м шІомыкІырэ тІысыпІэ зиІэ цІыфзещэ транспорт лъэпкъхэмкІэ сомэ 462-м, водителым нэмыкІзу тІысыпІи 8-м ехъу зиІзхэ цІыфзещэ транспорт льэпкъхэу тонни 5-м шІомыкІ у зезыщэхэрэмкІ э сомэ 832-м, водителым нэмыкІэу тІысыпІи

8-м ехъу зиІэ цІыфзещэ транспорт льэпкъхэу тонни 8-м ехъу зезыщэхэрэмкІэ сомэ 1001-м, хьылъэхэр зещэгъэнхэм телъытэгъэ транспорт лъэпкъхэу тонни 3,5-м шІомыкІэу зезыщэхэрэмкІэ сомэ 493-м, хьылъэхэр зещэгъэнхэм телъытэгъэ транспорт лъэпкъхэу тонни 3,5-м ехъоу, ау тонн 12-м шІомыкІзу зезыщэхэрэмкІз сомэ 971-м, хьылъэзещэ автотранспорт лъэпкъхэу тонн 12-м ехъу зезыщэхэрэмкІэ сомэ 1048-м, транспорт пышІэхэу хьыльэ килограмм 750-м шІомыкІзу зезыщэхэрэмкІз сомэ 385-м, транспорт пышІэхэу килограмм 750-м ехъу, ау тонни 3,5-м шІомыкІзу зезыщэхэрэмкІэ сомэ 385-м, транспорт пышІэхэу хьыльэ тонни 3,5-м ехъу, ау тонни 10-м шІомыкІэу зезыщэхэрэмкІэ сомэ 678-м, транспорт пышІэхэу хьылъэ тонни 10-м ехъу зезыщэхэрэмкІэ сомэ 678-м, къэлэ чІыльэ электрическэ транспортымкІэ сомэ 770-м ашІокІын ылъэкІыщтэп.

Министрэхэм я Кабинет иунашъо кІуачІэ иІэ мэхъу гъэзетхэм къызыхаутыгъэ мафэм къыщыублагъэу.

(Тикорр.)

Ипчъагъэ къыщыкІагъ

Мы илъэсыр къызихьагъэм къыщыублагъэу Адыгэ Республикэм машІом зыкъыщиштагъэу хъугъэ-шІэгъэ 19-м щагъэунэфыгъ, зыпари хэкІодагъэп. ИкІыгъэ илъэсым егъэпшагъэмэ, мыгъэ процет 30-кІэ нахь макІзу машІор къызэкІзнагъэу агъэунэфыгъ.

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мэшІогъэкІосэ къулыкъу иотдел испециалист шъхьаІэу Дмитрий Пханаевым къызэриІуагъэмкІэ, 2013-рэ илъэсыр къызихьагъэм къыщыублагъэу машІом ыпкъ къикІыкІэ чІэнагъэу ашІыгъэр процент 63,4-кІэ нахь макІэ хъугъэ. ГъэрекІо а пчъагъэр сомэ миллионитІум къехъущтыгъэмэ, мыгъэ ар сомэ мин 750-рэ мэхъу.

МашІом нахьыбэу зыкъызыщиштагъэу агъэунэфыгъэр хэпІэ унэхэр арых. МашІор къызэкІэнэнымкІэ лъапсэ хъухэрэм ащыщых электро Іэмэпсымэхэм шапхъэу апылъхэр зэраукъохэрэр, машІом тэрэзэу зэрэфэмысакъхэрэр ыкІи хьакум узэрэдэзекІощт шапхъэхэр зэраукъохэрэр.

АР-м икъэралыгъо мэшІогъэкІосэ къулыкъу цІыфхэм анаІэ тыраригъадзэ шІоигъу машІор щынэгъончъэу щытынымкІэ шапхъэу щыІэхэр амыукъонхэу. МашІом фэсакъынхэу, анахьэу тутыным. Сыда пІомэ тутыныр амыгъэкІосэжьыгъэу зычІадзыкІэ, ащ зэмыжэгъэхэ тхьамыкІагъохэр бэрэ къызыдехьых.

КІАРЭ Фатим.

• КъэбарыкІэхэр • КъэбарыкІэхэр • КъэбарыкІэхэр • КъэбарыкІэхэр •

ЩЫІЭКІАКІЭМ ИАМАЛЫКІЭХЭР

БэкІэ нахь Іэрыфэгъуща

СызычІэс унэм унэгьо 72-рэ цэпсэу. Тищагу нахь хьоу-пщау Мыекъуапэ иІэп пІоми хъущт. Гаражхэм ачІагъэуцохэрэр хэмытэу, унэм щыпсэухэрэм яавтомашинэ тІокІым ехъу чэщ къэс щагум дагъэуцо. Джащ фэдэу чэщым къалэм иурам-хэр, ищагухэр къэпкІухьэхэмэ, автомашинэу ащагъэуцурэр зэрэбэдэдэр нэрылъэгъу. ЫпкІэ зылъатырэ гъэуцупІэхэми чІыпІэ ащыбгъотыжьырэп.

Мыекъуапэ иурамхэр занкІэхэу ыкІи шъуамбгъохэу, автомашинэкІэ ущызекІоным дэгъоу зэрэтегъэпсыхьагъэхэр зэкІэми янэрыльэгъу. Ащ зэрэтетзэ, автомашинэхэр зыщызэтеохэрэ чІыпІэхэр урамхэм ахэтыхэ хъугъэ. ІофшІэгъу мафэм къэлэ гупчэм узихьэкІэ ІофшІапІэхэм, тучанхэм, бэдзэршІыпІэхэм яІэгъо-благъохэм аІуплъэгъощт автомашинэхэр мыухыжь. КъызэраІорэмкІэ, цІыфэу щыпсэухэрэм япчъагъэ теплъытэмэ, Мыекъуапэ фэдэу автомашинабэ зыдэт чІыпІэхэр бэ хъухэрэп. Арышъ, нахьыпэм автомашинэр щыІэкІэшІум инэшанэу зэралъытэщтыгъэр зыщыбгъэгъупшэжьынышъ, ар узэрэзекІощт амалэу зэрэщытым теубытагъэ фэпшІыжьми хъущт. Сыда пІомэ зыр хэгъэкІи, непэ автомашинэ пчъагъэ зиІэ унагъохэр бэкІэ нахьыбэ хъу-

Джы тепльын автомашинэ льэпкьхэр зыфэдэхэм. Урамым щызечъэрэ автомашинэхэм янахьыбэр ІэкІыб хэгъэгухэм къащашІыгъэ льэпкъых. ЗэрэхьурэмкІэ, мощ фэдиз зиинэгъэ хэгъэгушхоу Урысыем цІыфхэм ягуапэу ащэфыщт автомашинэ псынкІэ къыдэзыгъэкІырэ завод тэрэз итэп. А зы лъэныкъо закъом нахь умыштагъэми ыкІи сыд фэдизэу уихэгъэгу шІу ольэгъуми, ащ уасэ фэмили имилистом охуху

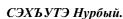
Адэ, тыдэ къыщащэфыхэра цІыфхэм, ІофшІапІэхэм агъэфедэрэ автомашинэ псынкІэ льэпкъхэр? Тхьапша ахэр зыщащэхэу Адыгеим итхэр? Мыекъуапэ республикэм икъэлэ шъхьаГэу тэІомэ, автомашинэ щэпІэ тхьапша ащ дэтыр? Мы упчІэхэм джэуап ящыкІагъэп. ЗэкІэми тэшІэ ІэкІыб автомашинэ лъэпкъхэм янахьыбэр къалэу Краснодар ыкІи нэмыкІ къэлэ чыжьэхэм адэт автосалонхэм къазэращащэфыхэрэр. Шъыпкъэ, аужырэ ильэс зэкІэльыкІохэм Тэхьутэмыкъое районымкІэ поселкэу Яблоновскэм иІэгъо-блэгъу автомашинэ щэпІэ заулэ къызэритэджагъэм урыгушхо хъущт. Ау Мыекъуапэ щыпсэ ухэрэм нахь ягуапэ хъункІэ енэгуягъо бэмышІэу мыщ щырагъэжьэгъэ автосалоныр за-

Краснодар лъэныкъомкІэ укъикІы зыхъукІэ Мыекъуапэ икъыдэхьапІэ «ВАЗ»-м истанцие къыготэу щырагъэжьэгъэ автосалоным ишІын къызэтынэкІыгъэ илъэсым ичъэпыогъу мазэ фежьэгъагъэх. Джырэблагъэ ащ тызыщэІэм псэольэшІыпІэм Іут прорабэу Юрий Король къызэрэтиІуагъэмкІэ, ІэкІыб хэгъэгухэм къащашІырэ автомашинэ льэпкъхэу «Фольксвагенрэ» «Шевролерэ» зыщащэщтхэ автосалоныр гъэтхапэм атынэу щыт. Имыльку хильхьэзэ мы щапІэр арегъэгъэпсы «Юг-Авто» зыфиІорэ дилер организациеу къалэу Краснодар дэтым. Псэуальэм ишІын фэгъэзагъ псэолъэшІ организациеу «Юг-Строй» зыфиІорэр. Ари Краснодар дэт.

Юрэ къызэриІуагъэмкІэ, псэолъэшІыпІэм нэбгырэ зытфых нахьыбэп Іутыр. Чъэпыогъум къыщыублагъэу Іоф щашІэзэ, псэуальэм ышъхьэ зыІыгъыщт гъучІ-бетон пкъэухэр агъэуцугъэх, гъучІым хэшІыкІыгъэ шъхьэІэтыр ежьхэм Яблоновскэм щызэхагъэжъагъ, Мыекъуапэ къащэжьи зэхагъэпытыхьагъ, тенэчыр зытыралъхьажькІэ, къыкІэмыщхэу ыкІоцІ Іоф щашІэн алъэкІыщт. ІофышІэхэр зычІэсыщтыр къатитІоу зэтетыщт, зыр ашІыгъах, ятІонэрэм фежьагъэх. Ащ ыуж гъэцэк ТэжьыпІэхэр агъэпсыщтых ыкІи зэкІэри агъэдэхэжьыщт. Псэуальэр гъэтхапэм атынэу агъэнэфагъэми, джыри ІофшІэн бэкІае къафэнагъэшъ, къызэрэтшІошІырэмкІэ, пІальэр тІэкІу зэкІахьанкІи мэхъу.

Джы зэфэхьысыжьхэр тшІыхэзэ, мыщ фэдэ щапІэм шІуагьэу къытын ылъэкІыщтым игугъу къэтшІы тшІоигъу. АвтомашинакІэм гарантие піалъэ иІ. Ащ тегъэпсыкІыгъэу игъом уекІолІэн, ищыкІэгъэ фэІо-фашІэхэр ябгъэгъэцэкІэнхэ фае. Гарантие піалъэм ыуж фэІо-фашІэхэр нахьыбэу ищыкІагъэхэ зыхъурэр. Ары къэс узэкІолІэн фаер къызы-

щыпщэфыгъэ чІыпІэр ары. Сыда пІомэ хэплъхьащт пкъыгъохэр къызыщыпщэфыщт тучанхэри гъотыгъуаех, ІэкІыб хэгъэгу автомашинэхэм яфэІофашІэхэр дэгьоу пфэзыгьэцэкІэщтхэри гъотыгъошІухэп. Ахэм ягъэцэкІэжьын пылъхэр джырэкІэ макІэх, ІофышІэхэми ІэпэІэсэныгъэ икъу ахэлъ пфэІощтэп. Мыекъуапэ къыменишамотав естифешпиш игъэцэкІэжьын пае джы чыжьэу укІонэу ищыкІэгъэжьыщтэп. ЧІыпІэм зэкІэри щагъэцэкІэщт. КъэІогъэн фаеу къытшІошІы мыщ фэдэ объектыкІэхэр нахьыбэу агъэпсыхэ къэс чІыпІэ бюджетымкІи нахь федэу зэрэщытыр. ХэбзэІахьхэм ямызакъоу, цІыфхэм ахъщэу атырэр республикэм къинэжьыщт, нахь псынкІ у къекІокІыщт, нахымбэу шІуагъэ къытыщт. НэмыкІ -ишьмотав мехеажы еІпыІн нэхэр къащызыщэфыгъэхэм къиныбэ алъэгъу ахэм зыгорэ къяхъулІэмэ арагъэгъэцэкІэжынхэм фэш чыжьэу ук он ыкІи къафагъэнэфэгъэ пІалъэм ехъулІэу нэсынхэ фаеу зэрэщытым къыхэкІэу. Арышъ, зэкІэри зызэхэбгъэхъожьыкІэ, автосалоныкІэр хабзэмкІи цІыфхэмкІи бэкІэ нахь федэу зэрэщытыр нафэ.

Сурэтхэр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

КъэбарыкІэхэр • КъэбарыкІэхэр • КъэбарыкІэхэр • КъэбарыкІэхэр _З

КІ эуххэр зэфахьысыжьыгъэх

ухъумэкІо къулыкъухэм блэкІыгъэ ильэсым Іофэу ашІагьэм икІэуххэм афэгъэхьыгъэ координационнэ зэІукІэгъоу ахэм япащэхэр зыхэлэжьагъэхэр Мыекъопэ районым ипрокурорэу Алексей Зарецкэм бэмышТэу зэрищагъ. ХэбзэухъумэкТо къулыкъухэм япащэхэм анэмыкІэу мы зэІукІэгъум хэлэжьагъэх муниципальнэ гъэпсыкІэ зиІэ «Мыекъопэ районым» ипащэу Евгений Ковалевыр, Мыекъопэ район хыыкумым итхьаматэу Аульэ Мыхьамэд.

Районым ипрокурорзу Алексей Зарецкэм ипсалъэ зэрэщыхигъэунэфыкІыгъэмкІэ, хабзэм игъэпытэнкІэ, цІыфхэм яфитыныгъэхэмрэ яфедэхэмрэ якъэухъумэнкІэ, бзэджэшІагъэхэр зэрамыхьанхэмкІэ, хэбзэукъоныгъэхэр амышІынхэмкІэ районым ихэбзэухъумэкІо къулыкъу гъэхъэгъэ гъэнэфагъэхэр ышІыгъэх.

2011-рэ илъэсым егъэпшагъэмэ, блэкІыгъэ илъэсым бзэджэшІагъэу зэрахьагъэр нахь макІ. ГущыІэм пае, 2012-рэ ильэсым бзэджэшІэгьэ оным уголовнэ Іоф 454-рэ къыща-559-рэ зэрахьагъ. 2011-рэ илъэсым Іэтыгъ. Нэбгыри 173-мэ афэгъэхыы-

89-кІэ нахь макІ. БзэджэшІэгъэ Іофхэр зэрэзэхафырэм процент 11,44-кІэ зыкъиІэтыгъ. ГъэрекІопагъэ бзэджэшІэгъэ хьылъи 177-рэ зэрахьэгъагъэмэ, гъэрекІо зэрахьагъэр 116-рэ, апэрэ илъэсым нэбгыри 5 аукІыгъагъэмэ, блэкІыгъэ илъэсым аукІыгъэр нэбгыриплІ. Гьогогъу 244-рэ ятыгъуагъэхэу агъэунэфыгъагъэмэ, блэкІыгъэ илъэсым зэрятыгъуагъэхэр гъогогъуи 171-рэ. ЫпэкІэ бзэджэшІагъэ зезыхьэгъагъэхэм джыри 2011-рэ илъэсым гъогогъу 217-рэ мыхъомышІагьэхэр къызхагьэфэгьагьэмэ, блэкІыгъэ илъэсым ащ фэдэхэм бзэджэш агъэ зэрэзэрахьагъэр гьогогьуи 186-рэ. Хэбзэнчьэу наркотикхэр зэрагъэзекІорэм хэхъуагъ. ГъэрекІопагъэ гъогогъу 47-рэ наркотикхэр хэбзэнчьэу зэрахьагъэхэу агъэунэфыгъагъэмэ, блэкІыгъэ ильэсым гьогогьу 52-рэ арэущтэу

2012-рэ илъэсым Мыекъопэ рай-

Мыекъопэ районым ихэбзэ- егъэпшагъэмэ, ар бзэджэш Гэгъэ гъэ уголовнэ Іоф 327-рэ районым ихьыкумхэм аІэкІагъэхьагъ.

Мыекъопэ районым ихэбзэухъумэкІо къулыкъухэр зэрэзэдеІэжьыщтыгъэхэм ыкІи Іофтхьабзэу зэрахьагъэхэм яшІуагъэкІэ бзэджэшІагьэу зэрахьэрэр къеІыхыгъ. Ау бзылъфыгъэхэм емыкІоу зэрадэзекІохэрэм, районым игъогухэм хэбзэукъоныгъэхэу атехъухьэхэрэм зэрахахъорэм тегъэгумэкІы.

ЗэІукІэгъум хэлэжьагъэхэм зэралъытагъэмкІэ, 2013-рэ илъэсым унэ-коммунальнэ хъызмэтым ылъэныкъокІэ, псауныгъэм икъэухъумэнкІэ, мэзхэм ягъэфедэнкІэ, предпринимательхэм яфитыныгъэ--оп жэлест, еТинемускуестик мех ектхэм ягъэцэкІэнкІэ, зекІон бизнесым изэхэщэнкІэ хэбзэгъэуцугъэхэр къыдэлъытэгъэнхэм нахь льэшэу анаІэ тырагъэтын фае. ЗэІукІэгъум икІэуххэмкІэ ищыкІэгъэ унашъо аштагъ.

Мыекъопэ районым ипрокурор иІэпыІэгьоу я 3-рэ класс зиІэ юристэў А. ДЭРБЭ.

«Нартыр» Сицилием къыщашІэжьы

Сицилием тет къалэу Агридженто щык Гогъэ я 68-рэ Дунэе фестивалэу «Миндальное цветение» зыфиІорэм АКъУ-м икъэшъокІо купэу «Нартым» лъэныкъоу «Лучшая хореография» зыфиІорэмкІэ апэрэ чІыпІэ къыщыдихыгъ.

Къэралыгъо 20-мэ якупхэр зэнэкьокъум хэлэжьагъэх, Урысыер ащ къыщызыгъэлъэгъуагъэр «Нарт» закъор ары.

- БлэкІыгъэ илъэсым нахь мыдэеу мыгъи гъэхъагъэхэр тшІыгъэх, — къеІуатэ АКъУ-м ипащэ гъэсэныгъэ ІофымкІэ игуадзэу Тыгъужъ Фатимэ, — зэнэкъокъум иапшъэрэ тын зыхьыгъэр Колумбием къикІыгъэ куп лъэшыр ары.

Зэнэкъокъум ишапхъэхэм къызэрадэлъытагъэу, лъэпкъ мэкъамэр къыдырагъаІозэ, ижъырэ адыгэ къашъохэр, Темыр Кавказым шыпсэурэ лъэпкъхэм якъашъохэр къашІыгъэх. Къашъом Іашэр фэІэзэ дэдэхэу зэрэщагъэІорышІэрэр къыщагъэлъэгъуагъ къамэхэр агъэфедэзэ къашІыгъэм, джащ фэдэу папыщхэм атетхэу ижьырэ адыгэ къашъор къагъэлъэгъуагъ. Сицилием щыпсэухэрэр яшэнкІэ Кавказ лъэпкъхэм зэрадиштэрэм паенкІи мэхъу, «Нартым» икъашъохэм ахэр ары анахьэу къызэкІагъэблагъэхэр.

Тикуп хэтхэмк ээхьок Іыныг ьэхэр зэрэхьуг ьэхэм пае къэмынэу (аужырэ курсхэм арысхэм ачТыпТэ еджапТэм къычІэхьэгъакІэхэр иуцуагъэх) ІэпэІэсэныгъэ хэлъэу къашъохэр къызэрашІыгъэр, ахэм льэпкъ мэкьамэу акІэльыгъэхэр жюрим хэтхэми, яплъыгъэ пстэуми агу нэсыгъэх, — къыхигъэхьожьыгъ игущы Тыгъужъ Фатимэ.

КъэбарыкІэхэрКъэбарыкІэхэрКъэбарыкІэхэрКъэбарыкІэхэр

ТИЗЭДЭГУЩЫІЭГЪУХЭР

ШІыкІэ-амалыкІэхэм

тальэхьу

Урысые Федерацием Пенсиехэмкіэ ифонд Адыгэ Республикэмкіэ икъутамэ ипащэу Къулэ Аскэрбый мы илъэсымкіэ апэрэу тызыіокіэм, ыпэ рапшіэу тызэрельэіугьэр блэкіыгьэ ильэсым икіэух шъхьаіэхэм къатегущыіэнэу ары.

уатегущыІэнкІэ джыри пэсаІу. Ахэр зэфахьысыжьых ныІэп, ау пэшІорыгъэшъэу тигъэхъэгъэ шъхьа Гэхэм сакъытегущы Гэн слъэкІыщт.

АпэрэмкІэ къэсІон тиреспубликэ пенсионер 122564-рэ зэрэщыпсэурэр. Тикъутамэ ипшъэрылъ шъхьа Гэхэм зэу ащыщ пенсиехэмрэ нэмык Ісоциальнэ тынхэмрэ афэгъэуцугъэнхэр ыкІи игъом ахэр аІэкІэгъэхьэгъэнхэр. Адрэ ильэсхэм афэдэу, блэкІыгъэ илъэсми пенсиехэмрэ ахъщэ ІэпыІэгъухэмрэ яІэкІэгъэхьан республикэм зэрэщамыгъэгужъуагъэр хэзгъэунэфыкІы сшІоигъу.

1-м проценти 7-кІэ ыкІи мэлылъфэгъум и 1-м проценти ·1-кІэ пенсиехэм къахэхъуагъ. Ныбжьэу яІэм елъытыгъэу пенсием кІуагъэхэм гурытымкІэ япенсие сомэ 784,91-кІэ нахьыбэ хъугъэ. Тиреспубликэ щыпсэурэ пенсионер мин 31-м ехъоу джыри Іоф зышІэхэрэм шышъхьэІум и 1-м япенсиехэм къахэхъуагъ. Ныбжьэу яІэм елъытыгъэу пенсием кІуагъэхэм блэкІыгъэ илъэсым гурытымкІэ сомэ 8672,17-рэ тиреспубликэ къащыратыщтыгъ.

Пенсиехэм, социальнэ тынхэм, программэхэм апэ Іуагъэхьагъэр зэкІэ зэхэпльытэжьмэ, Урысые Федерацием пенсиехэмкІэ ифонд ибюджет щыщэу тиреспубликэ щыпсэухэрэм сомэ миллиард 14-м ехъу къазэрэГукГагъэр нафэ къэхъу. Ар ба, хьауми мак а? Мак Іэ пІонэу щытэп, ау ар нахьыбэ

— Илъэсым икІэуххэм хъу тшІоигъуагъ. 2012-рэ илъэсымкІэ тиреспубликэ ибюджет пстэумкІи сомэ миллиард 13 фэдиз хъарджэу зэришІыгъэр, республикэм страховой тынэу сомэ миллиарди 4 фэдиз зэрэщаугъоигъэр къызыдэплънтэхэкІэ, ар зэрэмымакІэр

Анахь шъхьа Гэр мылькоу зигугъу къэсшІыгъэхэр тичІыпІэгъухэм ящыІэкІэ-псэукІэ зыкъегъэІэтыгъэным зэрэпэІухьагъэхэр ары. Пенсиехэмрэ нэмыкІ тынхэмрэ игъом зэра-ІэкІэхьагъэм мэхьанэшхо иІ. ПенсиехэмкІэ фондым пенсиехэр егъэуцух, ахэр аГэкГэзыгъахьэхэрэр Урысыем ипочтэ-2012-рэ ильэсым мэзаем и хэр, чІыфэт учреждениехэр, ащ фытегъэпсыхьэгъэ организациехэр ары. Ахэм яшІуагъэкІэ цІыфхэм игъом пенсиехэр aly кІэщтыгъэх. Зэпхыныгъэ зыдытиІэ пстэуми мы лъэныкъомкІэ тафэраз ыкІи тхьашъуегъэпсэу ятэІо!

– Аскэрбый, шъуикъутамэ пенсионерхэм Іоф зэрадишіэрэ шіыкіэм блэкІыгъэ илъэсым зэхъокіыныгъэ горэхэр

- ШыІэныг фетыне ІшШ зэримытырэм фэдэу, тиІофшІакІи зэхъокІыныгъэхэр фэхъух. Адыгеим щыпсэурэ нэбгырэ 126000-мэ блэкІыгъэ илъэсым тирайон, къэлэ гъэІорышІапІэхэм закъыфагъэзэгъагъ. Шыфхэм яфэІо-фашІэхэр псынкІэу гъэцэкІэгъэнхэм, зыгъэгумэкІырэ Іофхэр афызэхэфыгъэнхэм пае Урысые Федерацием

ПенсиехэмкІэ ифонд ичІыпІэ къулыкъу пэпчъ джырэ шапхъэхэм адиштэрэ къулыкъу щызэхэтщагъ. ГущыІэм пае, Мыекъопэ закъо зыпштэкІэ, мафэм къыкІоцІ нэбгырэ 350-м ехъу къытэуалІэ. Район гупчэхэм ащыпсэухэрэм сыдигъуи Урысые Федерацием ПенсиехэмкІэ ифонд ирайон гъэІорышІапІэ зыфагъэзэнэу амал яІ. Ау псэупІэ Іудзыгъэхэм адэсхэм ар къин къа-

фэхъу. Ахэм апае дэкІыгъохэр зэхэтэщэх, джырэ уахътэм диштэрэ техникэ зэрыт автомобилэу «ГазелькІэ» ІэпэІэсэнытеми аксингати ти офышать од образовать обра ахэм адэжь тэгъакІох. График гъэнэфагъэм тетэу дэкІырэ къулыкъум Іоф ешІэ. Радиор, телевидениер, гъэзетхэр къызфэтэгъэфедэхэшъ, мэфи 10 — 15 иІэжьэу тызыкІощт мафэмкІэ макъэ ятэгъэІу. ЦІыфхэм тазыІукІэкІэ, зыгъэгумэкІырэ Іофыгъохэр зэтэгъашІэх, яупчІэхэм джэуап ятэтыжьы. ГущыІэм пае, ныбжьэу яІэм, охътабэ зэрихьырэм, осэшІу зэратыщтым япхыгъэу ХъымыщкІэй фэдэ чІыпІэ Іудзыгъэхэм ащыпсэурэ пенсионерхэм район гупчэм — поселкэу Тульскэм кІонхэр къяхьылъэкІы. Арышъ, ахэм адэжь тыкІозэ, ящыкІэгъэ ІэпыІэгъур итослестетк

Нэбгырэ мин 30 фэдиз зыщыпсэурэ Яблоновскэ къэлэ псэупІэми, Каменномостскэ къоджэ псэупІэми упчІэжьэгъу пунктхэр къащызэІутхыгъэх. Ащ нэмыкІ у район гъэІорышІапІэхэм япащэхэр мазэ къэс заулэрэ псэупІэ Іудзыгъэхэм макІохэшъ, цІыфхэм ягумэкІыгъохэм защагъэгъуазэ. Интернетым иамалхэри, Онлайнприемнэри мы лъэныкъомкІэ къызфэтэгъэфедэх.

— Аскэрбый, Урысые Федерацием Пенсиехэмкі э ифонди, регион къутамэми япшъэрылъ шъхьа Іэхэм ягугъў къэпшіыгъ. Шъуиіофшіэнкіэ сыд фэдэ лъэныкъоха джыри къыхэбгъэщыхэ пшІоигъуагъэр?

– Щыфхэм къырахьылІэгъэ льэІу тхыльхэм атетэу блэкІыгъэ илъэсым нэбгырэ мини 7-м ехъумэ пенсиехэр афэдгъэуцугъ. Ар Іоф цІыкІоў зэрэщымытыр къыбгурэІо зыкъызытфагъэзэрэ нэуж мэфипшІым къыкІоцІ пенсиер зэрафэдгъэуцун фаер къызыдэплъытэкІэ. ЛъэІу тхылъхэр къытІэкІэзыгъэхьагъэхэм япроцент 99,8-мэ охътэ кІэкІым пенсиехэр афэдгъэунугъэх.

Адрэ къэнагъэхэм пенсиехэр зыкІафэтымыгъэуцугъэм укъыкІэупчІэмэ къэсІон слъэкІыщт нэбгырэ пэпчъ Іоф зэришІэгъэ илъэс пчъагъэр къызыщыгъэлъэгъогъэ документым тишъыпкъэу Іоф зэрэдатшІэрэр. Ащ щыкІагъэ горэхэр фэхъугъэхэмэ е пенсиер нахь ин афашІын алъэкІыщтмэ зэтэгъашІэ.

– Аскэрбый, цІыфхэм пенсиеу ыужкІэ аратыщтым къэралыгъом иlахь къызэрэхилъхьэрэм тегъэпсыхьэгъэ программэм тіэкіу укъытегущыіэ тшІоигъуагъ. Мы лъэныкъомкІэ сыда шъушіагъэхэр? Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм ащкіэ сыда къяпіон плъэкІыщтыр?

Шъыпкъэ, 2009-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу зигугъу къэпшІыгъэ программэр Урысые Федерацием щагъэцакІэ. ЫужкІэ пенсиеу къыратыжьыщтым изы Іахь ежь цІыфым, ащ фэдиз Іахь шъыпкъэр къэралыгъом еты, ящэнэрэ лъэныкъоу ащ хэлэжьэнхэ алъэ--оатеалыға фехнеІшфоІ тшыІх

Мы программэм тиреспубликэ щыпсэурэ нэбгырабэмэ анаІэ къытырадзагъ. Страховкэ ашІыгъэ нэбгырэ мини 9-м ехъумэ, нэмыкІэу къэпІон хъумэ, республикэм щыпсэурэмэ япроценти 2-м къехъурэмэ лъэ у тхылькІэ зыкьытфагьэзагь. 2012-рэ илъэсым къыкІоцІ ахэм япенсионнэ счетхэм сомэ 23229479,39-рэ арагъэхьагъ. 2011-рэ ильэсым егъэпшагъэмэ, сомэ 9788249,08-кІэ е фэдэ 1,7-кІэ ар нахьыб. Программэр загъэцакІэрэм къыщегъэжьагъэу тиреспубликэ щыпсэухэрэм пенсием иІахьэу ыужкІэ аратыжыштым пае сомэ миллион 59,2-рэ аГэкГагъэхьагъ. Мыщ дэжьым къэІогьэн фае тиреспубликэ ІофшІэнхэр щязытырэ 47-мэ мы программэм яІахь зэрэхалъхьагъэр, яІофышІэхэм апае ахэм сомэ 402500-рэ взносхэу зэратыгъэр.

ЫужкІэ пенсиеу къаратыжьыщтым къэралыгъом иІахь къыхилъхьаным пае цІыфхэм Урысые Федерацием ПенсиехэмкІэ ифонд ичІыпІэ къулыкъоу нахь къапэблагъэм льэІу тхыль рахьылІэн ыкІи ильэс къэс сомэ минитІум къыщымыкІзу атын фае. Къзралыгъоми джащ фэдиз къабзэ къыхигъэхъожьыщт, ау сомэ мин 12-м ар шъхьадэк Іыштэп.

— Аскэрбый, уахътэ къыхэбгъэкіи укъы-зэрэддэгущыіагъэмкіэ тхьауегъэпсэу.

(Тикорр.).

Гъунапкъэм щысакъых

хьащт илъэсым зыщыкІощт къалэу Шъачэ спортсменхэр зыщызэнэкъокъущтхэ объектхэу щагьэпсыгьэхэм ащыщхэр Адыгэ Республикэм игъунапкъэ къыпэблагъэх. Джэгунхэм дунэе мэхьанэ яІ, хэгьэгубэмэ ялІыкІохэр ащ къэкІощтых. Зэнэкъокъухэм цІыф мин пчъагъэхэр яплъыщтых, хьакІэу къяблэгъэщтыри макІэп.

Олимпиадэр къэсыфэкІи, окІофэкІи къалэри цІыфхэри къэухъумэгъэнхэм къулыкъубэ хэлэжьэшт. Анахьэу пшъэдэкІыжь зыхьыщтхэр Урысые Федерацием хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ и Министерствэ икъутамэхэу субъектхэм ащы эхэм я ІофышІэхэр арых.

Адыгеим игъунапкъэхэр пытэнхэм, бзэджэшІэ-хъункlакІохэм ахэр зэпамычынхэм апае икІыгъэ илъэсым ренэу Адыгэ Республикэмрэ Краснодар краимрэ яухъумэкІо къулыкъухэм зэрахьан фэе Іофыгъохэм апыльыгъэх. Ащ пае Мыекъопэ районым ит мэзхэм япроцент 90-рэ фэдизыр полицием и Іофыш Іэхэм лъэсэу къакІухьагъ ыкІи къаплъыхьагъ.

Джыри ахэм яІофшІэн лъагъэкІотэщт, къэгъэнэжьын Іофхэр зэрэзэшІуахыщтхэм зыфагъэсэщт. Ащ пае Олимпийскэ объ-

КІымэфэ Олимпиадэр къи- ектхэм къапыщылъ чІыпІэхэм ушэтынхэр джыри ащызэхащэхэзэ ашІышт.

> Къушъхьэхэмрэ мэзхэмрэ бзэджашІэхэр е къушъхьэм къыщакІухьанэу тичІыпІэхэр зимынэІосэ цІыфхэр къахахьэхэмэ, ахэр псынкІзу къызэратьотышстзы зэзыгьэш Іагьэхэм Адыгэ Республикэм ихэушъхьафыкІыгъэ отрядэу зиІофхэр псынкІзу зыгъзцакІзхэрэмрэ Краснодар краим иавиационнэ отрядрэ ахэтых.

Къушъхьэтхыхэмрэ ахэм ашыгухэмрэ льэсэу къащыпкІухьаныр зэрэкъиныр къыдэлъытагъзу снегоходхэмрэ вертолетхэмрэ зызгъасэхэрэм агъэфедэх.

Хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ Министерствэм и Гофыш Гэхэр къэухъумэн Іофхэм афэхьазырхэмэ зыуплъэкІугъэр АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ иминистрэу генерал-майорэу А. Речицкэр ары. Ыльэгьугьэм ар ыгьэрэзагь. Зэхэт къулыкъушІэхэр тыдэ щы-Іэхэми, зы Іофыгьом игъэцэкІэн зэрэпылъхэр зыщамыгъэгъупшэу зэпхыныгъэу яГэр агъэфедэн фае.

Олимпиадэ зэнэкъокъухэр зыщыкІощт чІыпІэхэр Адыгеим ичІыгухэм къызэрапэблагъэхэр къыдальытэзэ, тэ тилъэныкъок Гэ икІзу шхъухьашІз гъунапкъэм кІэрагъэхьащтэп.

(Тикорр.).

Ныбжьи амыгьэожьыщт **Гашэхэр** ракІзу зэрэхъугъэм уегъэгушІо.

Тхылъ гъэшІэгьон Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм къыщыдэкІыгъ, ар Котляров зэшъхьэгъусэхэу Мариерэ Викторрэ ятхыль тедзапІэ къыщыхаутыгъ.

«Черкесхэр: зэолІых ыкІи ІэпэІасэх» — джары фотоальбомэу къыдигъэкІыгъэм сурэттехэу Шэуджэн Жаннэ зэреджагъэр. Ащ дигъэхьэгъэ сурэтхэм якъэугъоин охътабэ тыригъэкІодагьэми, тхылъыр гъэшІэгъонэу, сурэтхэмкІэ баеу, кІэ-

Тхылъ тедзапІэм ипащэу Виктор Котляровым пэублэ гущыІ эу альбомым фишІыгъэм кънще о я 18-рэ л эш эгъум нна он институт на примента и институт на институт на примента и институт на институт на ин Готфрид Гердер «дэхагъэм ихэгъэгукІэ» зэджэгъэгъэ Черкесиер джы картым зэрэхэмытыжьыр. Зэрэдунаеу щитэкъухьагъэ хъугъэ адыгэ лъэпкъым шыш ностеІшест ефутацуян цыпэхэр тыдэкІи къыхэнагъэх.

Зэгорэм зэрэ Кавказэу щыпсэущтыгъэ цІыфхэм агъэшІагьощтыгьэ щыгьынхэм, дышьэидагъэхэм, ІэшэшІыным адыгэхэм ахалъхьэгъэ шапхъэхэр, дэхагъэр, зэхашІэр непэ къызнэсыгъэм зылъэгъурэм ыгу

Адыгэхэм ашІырэ ашъохэмрэ ашъоджанэхэмрэ Персием арагъащэщтыгъэх, щылычым хэшІыкІыгъэ сэшхохэмрэ къамэхэмрэ къэбэртэел Іэпэ Іасэхэр ащэхэти Москва щарагъэшІыщтыгъэх. Ахэр езыгъэблагъэхэрэр зэпэуцужьыхэу хъущтыгъэ. АшІырэм идэхагъэрэ ыуасэрэ зэрагъапшэу арэп, ащ фэдизэу гъучІым фэГэзэ цІыфхэр къызхэкІыгъэ лъэпкъым икультурэ ибайныгъэ зыкъызэриІэтыштыр ашІэштыгъ. Адыгэ сэшхор, къамэр, шхончыр -еатаха мехеша алыпы алы хьоным кІэхьопсыщтыгьэх Евдехеша уехфы шыш мепод зыугъоиныр зикІэсагъэхэр.

ЯпытагъэкІи, ядэхагъэкІи, ядэгъугъэкІи зэрэдунаеу щызэдехетаІшеІ елыда естеІшагьэхэр игъэкІотыгъэу авторым альбомым къыщигъэлъэгъуагъэх. Ахэм музей зэфэшъхьафхэм — Урысыем тарихъымкІэ имузей, Адыгэ ыкІи Къэбэртэе-Бэлъкъар республикэхэм, къалэу Пятигорскэ ямузейхэм, нэмык Іхэми сурэтхэр къыщатырихыгъэх. Тыркуем щыпсэурэ адыгэхэм заГуигъэкГагъ, лъэпкъ Іэшэ-шъуашэхэр зымыгъэкІодыжьыгъэу зиунагъо илъхэм адэжь ащыІагъ, ылъэкІыщтыр ышІагъ.

Альбомыр ины (нэкІубгъо 328-рэ мэхъу), кІэракІ, шІухьафтын пшІыщтмэ, зыфэдэ къэмыхъугъ.

Альбомым дэхьащт Іашэхэм якъэгъотынрэ ахэм сурэт атехыгъэнымрэ охътабэрэ къарыубэрэ атезыгъэк Годэрэ Шэуджэн Жаннэ зисэнэхьат шІу зыльэгъурэ, зильэпкъ итарихъ иугъоижьын ишъыпкъэу дэлэжьэрэ бзыльфыгьэ Іушэу В. Котляровым ельытэ.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

КъэбарыкІэхэр → КъэбарыкІэхэр → КъэбарыкІэхэр →

КІ ух дэгъухэр фашІыгъэх

Республикэм ибылымахъохэм 2012-рэ илъэсым Іофшіэнэу щызэшіуахыгъэхэм афэхъугъэ кізуххэм уагъэрэзэнэу щыт. Илъэсым пшъэрылъэу яІагъэхэр гъэцэкіагъэ зэрэхъугъэхэм фэгъэхьыгъэ зэдэгущыlэгъу бэмышlэу дытиlагъ Адыгеим мэкъу-мэщымкlэ и Министерствэ былымхъунымкlэ ыкlи былым лъэпкъышіухэм якъыхэхынкіэ иотдел ипащэу Къудаикъо Алый.

— Илъэсэу къызэтынэкІыгъэм тибылымахъохэм зэшІуахыгъэм тигъэрэзагъ, 2011-рэ илъэсым ІофшІагъэу яІагъэхэм ахэр ашъхьадэкІыгъэх, — къырегъажьэ икъэІотэн тигущы-І́эгъу. — БылымпІашъэхэм ащыщэу чэмхэм япчъагъэ гъэрекІо хэхъуагъ. Республикэм былымпІэшъэ мин 50, ащ щыщэу чэм мин 27-м ехъу и Іэхэу илъэсыкІэм хэхьагъ. Ащ дакІоу къохэм япчъагъэ процент 24-м фэдиз хьазыркІэ икІыгъэ илъэсым нахьыбэ хъугъэ. Къохэм янахьыбэ, пстэумкІи шъхьэ мин 55-рэ, зыщахъугъэр зэфэшІыгъэ Іахьзэхэлъ обществэу «Киево-Жураки» зыфиІорэр ары. Мэл пчъагъэми, 2011-рэ ильэсым егьэпшагьэмэ, гьэрекІо къыщыкІагъэп, ахэр джы къызызэльыльфэхэкІэ, пчъагъэм хэхъонэу тэгугъэ.

-пк мехфаахашефее мылыа чъагъэ къыщымыгъэкІэгъэуенеІшфоІ еалыахеалеф мын илъэсым шызэшІуахыгъэр анахьэу зыфэдгъэГорышГагъэр ахэм къатырэ продукцием хэгъэхъогъэныр ары. Аш илъэпкъищэу гъэрекІо республикэм къыщахьыжьыгъэм, ыпэрэ илъэсым егъэпшагъэмэ, хэхъоныгъэ фэхъугъ. Нафэ къызэрэхъугъэмкІэ, лы тонн мин

57,3-рэ икІыгъэ илъэсым республикэм къыщахыжыыгъ, ар тонн мини 4-кІэ нахьыб ыпэрэ илъэсым къахьыжьыгъагъэм нахьи. 2011-рэ ильэсым щэу иним ннот еслестиськах 110-м гъэрекІо тонн мин 13-м фэдиз хагъэхъуагъ. КІэнкІэу аугьоижьыгьэр ары хэпшІыкІэу хэхъоныгъэ зыфэхъугъэр. 2011-рэ илъэсым кІэнкІэ миллион 45-рэ республикэм къыщахыжыйгагьэр, гъэрекІо ар миллион 52-м нагъэсыгъ. А пстэур гъэхъэгъэ цІыкІоп. АщкІэ лъапсэ хъугъэхэм зыкІэ ащыщ чэм пчъагъэм бэу хэмыхъуагъэми, ахэм щэу къакІахырэр нахьыбэ зэрэхъугъэр. Республикэм щэр анахыыбэу къыщызыхьыжьхэрэр унэе унэгъо хъызмэтым пылъхэр арых. ЗэкІэ щэу къахьыжьыгъэм ипроцент 88-р ахэр арых къэзытыгъэхэр. ЕтГани зишГуагъэ къэкІуагъэр былымпІэшъэ льэпкъышІухэр нахьыбэу къащэфыхэ зэрэхъугъэр ары. БылымпІэшъэлымрэ къолымрэ анахыыбэу къащахыыжых Іахьмехни еІпеІштемкы а техек. ИкІыгъэ илъэсым лыбэ къэзытырэ былымышъхьэ 1400-рэ хъызмэтшІапІэхэм къащэфыгъ.

КъохэмкІэ еплъыкІэу тиІэри къэсІощт. Африканскэ емынэ

узэу ахэр зыгъалІэхэрэр тиреспублики къылъы І эсыным ищынагьо щыІэшъ, федеральнэ гупчэм игъоу къызэрэтфилъэгъурэм тетэу ахэм яхъун ыуж идгъэкІыхэ тшІоигъу. Ащ къыхэкІ у къохъуным пылъхэм ахэм яІыгъын зэпагъэунэу игъоу афэтэльэгъу. Къолым икъэхьыжьын гъэхъагъэ хэлъэу зэшІозыхырэ хъызмэтшІапІэу «Киево-Жураки» ащ зэрэфэгъэзэгъэщт. ИкІыгъэ илъэсым итыгъэгъэзэ мазэ а къохъупІэ комплексым къо лъфэр-пІор зичэзыу купэу шъхьэ 323-рэ хъурэр Канадэ къыфыращыгъ. ТапэкІи комплексым зиушъомбгъущт, арышъ, къолэу ащ къыхьыжьыщтым нахьыбэ республикэм ищыкІэгъэщтэп.

ЗэкІэ районхэм, Теуцожь ыкІи Тэхъутэмыкъое районхэр хэмытхэу, былымпІэшъэ пчъагъэу яІэм хагъэхъуагъ. Районхэм ахэтых проценти 5-м щетъэжьагъзу эо-м лъыктахьзу а былым лъэпкъыр нахьыбэ зыщашІыгъэхэр. Мэлым ипчъагъи хэхъуагъ. Теуцожь ыкІи Тэхъутэмыкъое районхэм былымыр нахь макІэ ащыхъуным фэзыщэхэрэр къалэу Краснодар зэригъунэгъухэр ары. Районхэм арыкІхэу Іоф щашІэнэу къалэм кІохэрэм япчъагъэ макІэп. Былымхэм яІыгъын уахътэу текІуадэрэр бэ, ащ къыхэкІэу а Іофыр игъом зэшІуахын алъэкІырэп.

-шэм икъэхьыжьынкІэ тапэ рэ илъэсхэм афэдэу пэрытныгъэр ыІыгъ Красногвардейскэ районым. Мыщ гъэрекІо чэмхэм проценти 7 фэдиз щахагъэхъуагъ. 2012-рэ илъэсым районым щэ тонн мин 23-рэ къыщахьыжьыгъ, ар республикэм зэкІэ къыщахыжынгьэм ипро-

цент 21-рэ мэхъу. Чэм пэпчъ щэу къыщык Іахырэмк Іи районыр пэрыт. Ащ ипчъагъэ гъэрекІо килограмм 4500-м нагъэсыгъ, ар республикэм зэкІэ къыщахыжыгъэм килограмм 800-кІэ нахьыб. Красногвардейскэ районым щэм икъэхьыжьынкІэ гъэхъагъэу ышІыгъэхэм анахь зи Гахьыш Гу хэлъхэр хъызмэтшІэпІэ инхэу «Колхозэу Лениным», «Родинэм» ыкІи «Штурбинэм» ябылымахъохэр арых. Джэджэ ыкІи Кощхьэблэ районхэми шэм икъэхьыжьынкІэ 2011-рэ илъэсым ІофшІагъэу щыря Гагъэхэм эпшІыкІэу ахагъэхъуагъ.

Мэл пчъагъэм хагъэхъуагъэмкІэ Джэджэ районым анахь гъэхъагъэ ышІыгъ — процент 16. Ащ ыуж ит Кощхьэблэ районыр, ащ проценти 5-м ехъукІэ мэлхэр нахьыбэ щыхъугъэх.

Джы гущыІэ заулэ къесІуалІэ сшІоигъу республикэм ибылымахъохэм къэралыгъор ІэпыІэгъу къызэрафэхъурэм. Щэр ыкІи лыр къэзыхыжыхэрэм, былым льэпкъышІухэр зыщэфыхэрэм 2012-рэ илъэсым федеральнэ бюджетым къикІзу сомэ миллион 34,5-рэ ыкІи республикэ бюджетым къыхэкІэу сомэ миллиони 9,3-рэ къа ГэкІэхьагъ. Ащ фэшъхьафэу щэу ІуагъэкІыгъэм къыкІэкІуагъ сомэ миллиони 8.

Къахьыжьырэ продукцием

иІугъэкІынкІэ былымхэр зыхъухэрэм къиныгъоу зэпачын фаеу хъухэрэри къыхэгьэщыгьэнхэ фае. Щэу къахьыжьырэр зэращэнхэ алъэкІыщт завод тегъэпсыхьагъэхэр республикэм итых, ахэм джыри къахэхъуагъ къуаджэу Кощхьаблэ Іоф щызышІзу езыгъэжьагъэр. Арышъ, фермэхэм завод цінкіухэр ащыгъэпсыгъэнхэр имыщыкІагъэу тэлъытэ. Мары, гущыІэм пае, Красногвардейскэ районым щыш хъызмэтшІапІэу «Колхозэу Лениным» илъэсыбэ хъугъэу щэр Джэджэ щэ заводым рещэ. Ащ дакІоу Красногвардейскэ, Шэуджэн, Тамбовскэ хъызмэтшІапІэхэми щэу аращалІэрэм ибагъэ илъэс къэс хэхъо. Лым иІугъэкІын нахь Іофыбэ къыпэкІы. Мыекъопэ лы комбинатым Іоф ышІэ зэхъум, лыр бэу къэзыхыжьыштыгъэхэм ащищэфыщтыгъ. Непэ тихьызмэтшІапІэхэм лыр еахаш еашеІпмылыд триатығсан 300 — 400 хъухэрэ купхэр агъэхьазырынхэ алъэкІыщт, ау ахэр зэхэубытагъэу зэращэнхэ щы-

Джащ фэдэ ІофшІагъэхэр яІэхэу тиреспубликэ ибылымахъохэр илъэсыкІэм хэхьагъэх. Ахэм 2013-рэ илъэсым ІофшІагъэу яІэхэм зэрахагъэхъощтым уицыхьэ тебгъэлъы

> ЛІЭХЪУСЭЖЪ Хьаджэрэтбый.

Адыгеим нэмыц-фашист техакІохэр зырафыжьыгъэхэр ильэс 70-рэ зэрэхьурэм ипэгьокІ

ГушІуагьори гукъаори **■ ЗЭГЪУСАГЪЭХ**

Мы сурэтым ит мыжъосыныр Мыекъопэ районым ипсэупІзу Дахьо дэт, псыхьоу Шъхьагуащэ инэпкъ лъагэхэм ащыщ зыщагъэуцугъэр илъэс бэкІае хъугъэ. МэфэкІ мафэхэм — ТекІоныгъэм и Мафэ, джащ фэдэу Адыгеим нэмыцфашист техакІохэр зырафыжьыгъэхэ уахътэр къызысыхэкІэ,

станицэм къакІохэрэр апэ мыжьосыным екІуалІэхэшъ, шъхьащэ фашІы, къэгъагъэхэр кІэралъхьэх. Нэбгырэ 400 фашистыдзэхэм зэраук Іыгъэр ары къы Іуатэрэр мыжьобгъум.

Джырэблагьэ ветеранхэм яреспубликэ совет илІыкІохэу станицэм кІогъэ купым сэри сыхэтэу тыдэхьагъэти, зигугъу къэсшІыгъэ саугъэтым текІолІагь ыкІи тыщыштыг уагь, къэгъагъэхэри кІэрытлъхьагъэх. Сыд илІэужыгъо цІыф хыех мы чІыпІэм щыкІодыгъэхэр? Красноармейцэха, хьауми станицэм щыпсэурэ цІыфхэм ащыщха? Джащ фэдэ упчІэхэр еплъыхэрэм ашъхьэ къе-

Зэошхор къызежьэм промышленнэ предприятиехэр агъэкощыхи, къокІыпІэ лъэныкъом ащагъэх. Ахэм адакІоу цІыфхэр, унэгъо псаухэр агъэкощыхи, зыщыгупсэфыщт чІыпІэхэм анагъэсыгъэх. Сабыйхэр бэу къыблэ лъэныкъом рагъэолІагьэх. Ленинград пыидзэм къызеухъурэим, гъаблэм ымыгъэлІэнхэм пае Ладожскэ хыкъумэмкІэ къалэм къыдащыхи, къыблэ лъэныкъомкІэ унэгъо псаухэр, сабый ибэхэр ащэхи, чылэхэм ахатэкъуагъэх. Ахэм джуртхэр бэу ахэтыгъэх. Станицэу Дахъо къырагъэолІэгъэ цІыфхэм янахьыбэр сабыигъэх. Ахэр нэмыцхэр Кавказым

гъэх, дэхэк Гаеу псэухэу, зэхэзэгъэжьыхэу станицэм щыпсэущтыгъэх. Ау пыидзэр мыщи къэсыгъ.

Фашистхэм яхабзэ станицэм щагъэуцугъ, тхьаматэ хадзыгъ, полицайхэри агъэнэфагъэх. Мыхэр ежь станицэм щыщыгъэхэти, къэбарыр пыеу къэкІуагъэхэм агурагъэ Іуагъ. Нэмыцхэр арыти зыфэягъэхэр унагъохэр къакІухьэхэзэ, «юда» аІозэ джуртхэр къыхагъэщыхэти, куп-купэу псы нэпкъым рафыл Тэхэти, яІоф ашІэщтыгъ. Ахэр джурт шъэдехери желинажениет при дехеринажениет при дехеринамениет при дехеринажениет при дехеринамениет при дехерина зыщаІыгьыхэ унэу Ленинград дэтыгъэм къыращыгъагъэх. Ягъусагъэх бзыльфыгъэхэри, станицэу Дахьо щыпсэурэ нэжъ-Іужъхэм ащыщхэри аубытыхи, зигугъу къэтшІыгъэ чІыпІэм щаукІыгьэх. Лажьэ зимыІэ цІыф хыехэу нэбгырэ 400 кІодыкІае хъугъэх.

Мы къэбарыр илъэс 82-м ит ныоу Мария Чепурнаям къытфиІотагъ саугъэтым тыкъызкІэрэкІыжьым. Ежьым ылъэгъугъэп а тхьамыкІэгъошхор, нахьыжъхэм къаІотэжьыгъэу зэхихыгъэр ары зигугъу къышІыгъэр. Непэ станицэм а тхьамык Гагьор зыльэгъугьэ нэжъ-Іужъ дэсыжьэп.

Зигугъу къэтшІыгъэ мыжъосыным ыуж станицэм икъыблэ лъэныкъокІэ икъыдэхьапІэ дэжь щыт саугъэтым тыкІуагъ, къэгъагъэхэри ылъапсэ кІэрытлъхьагъэх. Мы саугъэтым къе Гуатэ 1943-рэ илъэсым ик ымафэ тидзэхэм пыир станицэм зэрэдафыжьыгъэр, хэкум ахэр ифыжьыгъэнхэм ар егъэжьапІэ зэрэфэхъугъэр.

Ящэнэрэ саугъэт-мемориалыр стани-

къэмысыхэзэ унагъохэм ахагощэгъа- цэ гупчэм ит. Мыщ лъэкьоц З00-м ехьоу тетхагъэхэм узахаплъэк Іэ къэош Іэ яхэгьэгу, ячІыгу къаухъумэзэ апсэ зэрагъэтІылъыгъэр. Мы чІыпІэм щызэхащэгъэ зэІукІэр зыфэгъэхьыгъагъэр Адыгеим нэмыц-фашист техакІохэр зырафыжынгызхэр илтээс 70-рэ зэрэхтурэр ары. КъекІолІагъэх мыщ станицэм дэс цІнфхэр, гурыт еджапІэм икІэлэегъаджэхэр ыкІи иеджакІохэр, Мыекъопэ районым ипащэхэр, районым щыпсэурэ ветеранхэу Хэгъэгу зэошхом хэлэжьагъэхэр, Мыекъуапэ къикІыгъэ хьакІэхэр, нэмыкІхэри.

ЗэГукІэр къызэГуихыгъ Мыекъопэ район администрацием ипащэ игуадзэу А. Петровым. Мыекъопэ дзэ гарнизоным идуховой оркестрэ гимнхэр къызырегьэ Іо нэуж къэгущы Іагьэх АР-м иветеранхэм я Совет итхьаматэу Къоджэ Аслъан, Мыекъопэ районым иветеранхэм я Совет итхьаматэ игуадзэу М. Романовыр, контр-адмиралэу М. Тхьагъэпсэур, АР-м ныбжыкІэ ІофхэмкІэ и Комитет итхьаматэу М. Къэрэтэбанэр, Хэгъэгу зэошхом хэлэжьэгъэ ветеранэу М. Богомоловыр, Дахъо ичІыпІэ гъэ Горыш Гап Гэ ипащ у Г. Бородкиныр, станицэм дэт гурыт еджапІэм иеджакІохэр, нэмыкІхэри. АР-м иветеранхэм я Совет итхьаматэ игуадзэу Л. Рудяк ытхыгъэ тхылъэу «Пшызэ шъолъыр ыкІи Адыгеим ащыкІогъэ заохэр» зыфиГорэр гурыт еджапГэм шГухьафтынэу ритыгъ.

...Тидзэхэр зэкІэкІуагъэхэми, икІэрыкІ у къилъыжьхи апэкІ эрагъэхъугъ. Мэзым хэсыгъэ партизан купхэр яІэпыІэгъухэу Дзэ Плъыжьыр зэрэжэхэ-

хьагъэм ишІуагъэкІэ Адыгеим ичІыгу пый мэхъаджэр рафыжьыгъ. Мыекъуапэ щылэ мазэм и 29-м шъхьафит ашІыжьыгъ. Апэ партизанхэр, а мэфэ дэдэм тидзэхэр къалэм къыдахьэхи, къэлэдэсхэм загъэпсэфыжьыгъ.

Адыгеир шъхьафит зашІыжьыгъэр 1943-рэ ильэсым мэзаем и 18-р ары. Афыпсыпэрэ Псэйтыкурэ нэмыцхэр задафыжьыгъэхэм илъэс 70-рэ тешІагъ.

ШЫМЫГЪЭХЪУ Мурат. АР-м иветеранхэм я Совет ипресс-секретарь.

ИшІушІагьэ ащыгьупшэрэп

Теуцожь районымкІэ Аскъэлае икІэлэ пІугъэу Бэгъушъэ Хьазрэт зытшІагъэр непэп. Тыщыгъуаз щыІэныгъэм игьогу къин къызэрикІугъэм. Зы класс тызэдимысыгъэми, Джэджэхьэблэ гурыт еджапІэм тыщызэдеджэу къыхэкІыгъ. ЗэрэцІыфышІум, ІофшІэкІошхоу зэрэщытым тыщыгъуаз. Тэ тизакъоп, ащ ныбджэгъубэ гъэшІуагъ» зыфиІорэр къыиІэшъ, зэкІэми ашІэ ІэнэтІэшхохэр ыгъэцакІэхэзэ, ищытхъу аригъа Гозэ къызэрихьыгъэр.

Гурыт еджапІэр къызеухым, Пшызэ шъолъыр мэкъумэщ институтым ушэтынхэр дэгъоу щитыгъахэхэу дзэм къулыкъур щихьынэу ащагъ. Ащ къызекІыжьым, а институт дэдэм имеханическэ факультет чІэхьажьи, Іоф ышІэзэ къыухыжьыгъ, инженер сэнэхьатыр зэригъэгъотыгъ.

Заводым иІофышІэ къызэрыкІоу щытыгь, ягурыт еджапІэ ипионервожатэу къыхэкІыгъ. Нэужым исэнэхьаткІэ Теуцожь автохъызмэтзехьапІэм игъэфедэпІэ отдел ипащэу Іоф ышІэнэу регъажьэ. Партием ирайком иинструкторэуи, Тэхъутэмыкъое райпромкомбинатым ипащэуи лэжьагъэ. Хьалыгъугъэжъэ заводым, Апше-

ронскэ районымк Іэ совхоззаводым, Пэнэжьыкъое гъомылэпхъэшІ комбинатым япащэу къыхэкІыгъ, Адыгэкъалэ иадминистрацие иотдел ипащэуи щытыгъ.

Анахьэу къыхэгъэщыгъэн фаехэм ащыщ Бэгъушъэ Хьазрэт икьоджэгьухэм щытхъуцІзу «Аскъэлае ицІыф зэрэфагъэшъошагъэм зэрэрыгушхорэр. Аскъэлэе чІыпІэ коим итхьаматэу Хьаджэлдые Рэмэзанэ къызэрэтиІуагъэмкІэ, ар къызкІырапэсыгъэр ячылэ дэтыщтыгъэ колхозэу Кировым ешвпи меститшиские еПии зэхъум ащ хэхьоныгъэшІухэр зэрэригъэшІыгъагъэхэр ары.

А лъэхъаным Аскъэлэе колдехуІшестескест ахви маєюх ышІыхэу зыкІи къыхэкІыгъэп. Механизаторхэр агу етыгъэу лажьэщтыгэх, хетышеажыл съэбэжъулъэ ашІыщтыгъэх. Іапыш Мыхъутарэ, ЛІыхъукІэ Мухьдинэ, Тыгъужъ Казбек ыкІи Анцокъо Чатибэ зипэшэгъэхэ механизированнэ звенэхэм натрыфыр агъэбагъощтыгъ, тыгъэгъазэми коцыми -естескест еІхнысжысскик шІухэр ашІыщтыгьэх. Горош-

кэ шхьонтІэ тонн 900 къахьыжьыщтыгъ, витамин зыхэлъ къэб тонн миным ехъу къэралыгъом ІэкІагъахьэштыгъ. Аш фэшІ «ЧІыгулэжьыным икультурэ зыщыйн колхоз» зыфи**Г**орэ щытхъуцІэр къыфаусыгъагъ, хэкум и Щытхъу пхъэмбгъу рагъэуцогъагъ.

Былымхъуным къытырэ гъомылапхъэхэр — лыр, гъэщыр къэхьыжьыгъэнхэмкІи, къэралыгьом етыгьэнхэмкІи ипшъэрылъхэр ыгъэцакІэщтыгъэх, колхозым ищытхъу аІощтыгъ. Чэм 1100-рэ, шкІэ 342-рэ

зыщаІыгьыщт комплекс, былымышъхьэ 800 зыщагъэпщэрыщтхэ къакъырхэр аригъэшІыгъэх.

Къуаджэр нахь зэтегъэпсыхьагъэ шІыгъэнымкІэ, ащ псэольэ зэфэшъхьафхэр -пы еІмехнестесахыІшествд шъэ ифэгъагъэр макІэп. Ахэм ащыщых колхоз правлениер зычІэтыщт унэу тІоу зэтетыр, культурэм и Унэ дэхэшхо, гурыт еджапІэр, гаражыр, нэмыкІыбэхэр. Джащ фэдэ гъэхъагъэхэр зэриІэхэм, ильэс 12 зипэщэгьэ колхозым, ичылэ гупсэ хэхъоныгъэшІухэр зэраригъэшІыгъэхэм афэш Гбэгъушъэ

Хьазрэт орденэу «Щытхъу Тамыгъэр» къыфагъэшъошагъ. Ащ ыпэрэ ыкІй ыужырэ ильэсхэми Бэгъушъэм бгъэхалъхьэхэу, щытхъу тхылъхэу къыратыгъэу иІэр бэ.

Непэ Бэгъушъэ Хьазрэт Іоф ышІэжьырэп. Къинэу ылъэгъугъэхэр къызэкІэрыожьыгъэх, ахэм ипсауныгъэ къызэщагъэкъуагъ. Арэу щытми, Хьазрэт ишІушІагьэрэ идэхэІуагьэрэ кІодыхэрэп. Ащ фэшыхьат непэ къызнэсыгъэм, ежь Тэхъутэмыкъуае щэпсэуми, икъоджэгъухэм зэращымыгъупшэрэр,

ильэс 30-м ехъукІэ колхозым, къуаджэм хэхъоныгъэхэр ягъэшІыгъэнхэмкІэ иІофшІагъэхэм яфэшъошэ уасэ зэрафашІырэр.

БэмышІ ў Аскъэлэе чІыпІэ коим ипащэу Хьаджэлдые Рэмэзанэ тызы ок Іэм кънти Іуагъ ветеранхэм я Совет тхыльэу къыгъэхьазырыгъэм депутатхэм ясессие щыхапльэхи, зэкІэми зэдырагъаштэу Бэгъушъэ Хьазрэт «Аскъэлае ицІыф гъэшІуагъ» зыфиІорэ щытхъуцІэр зэрэфаусыгъэр. Ащ ыуж ежь Хьаджэлдые Рэмэзанэ чІыпІэ коим иветеранхэм я Совет итхьаматэу Бэгъушъэ Хьарунэрэ чІыпІэ коим идепутатэу, Аскъэлэе гурыт еджапІэм ипащэу Къат Нухьэрэ игъусэхэу Тэхъутэмыкъуае кІохи, Бэгъушъэ Хьазрэт «Аскъэлае ицІыф гъэшІуагъ» зыфиІорэ гущыІэхэр зытетхэгьэ лентэр фэгушІохэээ ыпшъэ рашІагъ, ар къэзыушыхьатырэ тхыльыр, къэгьагьэхэр ратыгъэх. Ипсауныгъэ зыпкъ иуцожьынэу, иунагъо датхъзу, хъяр ехъу ыпэкІэ къимыкТэу, бэгъашТэ хъунэу фэлъэІуагъэх.

НЭХЭЕ Рэмэзан. Сурэтым итыр: Бэгъушъэ Хьазрэт.

«Адыгэ макъэр» къызыдэкІырэр ильэс 90-рэ зэрэхъурэм ипэгъокІ

Ар сІоным ифитыныгъэ си-І у къысшІошІы. Сыда пІомэ хэку гъэзетэу «Социалистическэ Адыгей» зыфиІощтыгьэм, нэужым апэ цІэу иІагъэр зыгьотыжьыгьэм, «Адыгэ макьэкІэ» джы заджэхэрэм, илъэс 40-рэ Іоф щысшІагъ. ЕтІани ятІонэрэ сиунагъокІэ зыкІэслъытэрэр ащ Іоф щысшІэнэу зесэгъажьэм сызфэгъэзэгъэгъэ отделыр мэкъумэщ хъызмэтым икъэгъэлъэгъон арыти, а лъэхъаным ащ мэхьанэшхо ратыщтыгъ, редактор шъхьаТэщтыгъэу Андырхъое Джантэмыр мэкъу-мэщым фэгъэхьыгъэу нахымбэу къихьэ къэс гъэзетыр нахь дэгъу хъугъэу ылъытэщтыгъэти, ІофшІэгъу уахътэр сфикъущтыгъэп, пчэдыжьым нахыжьэу сыкъакІоу, пчыхьэми сыкъычІанэу, гъэзетым къихьащт тхыгъэжи мист хьазырын сыпыльэу бэрэ къыхэкІыщтыгъ.

Ари къэпштэжьыни редактор шъхьа Іэм игуадзэ сызашІым сызэрихьылІэщтыгъэхэм ялъытыгъэмэ. А лъэхъаным тихэгъэгушхощтыгъэм имызакъоу ІэкІыб хэгъэгухэм ащыхъухэрэм афэгъэхьыгъэ къэбархэр телетайпым бэу къытыщтыгъэх, ахэм янахьыбэр адыгабзэкІэ зэдзэкІыгъэхэу гъэзетым къыхиутынхэ фэягъ. Анахьэу блэптІупщы мыхъущтыгъэр партием пленум е зэфэс иІагъэмэ, ащ апэрэ пащэм гущыІзу къыщишІыгъэр ары. ПсынкІзу ар къыхзутыгъзн фэягъэ. ГущыІэм пае, тыгъуасэ пленум е зэфэс щыІагьэмэ, ащ фэгъэхьыгъэ къэбархэр неущ къыдэкІыщт номерым итынхэ фэягъэ.

КПСС-м и ЦК иапэрэ секретарыщтыгьэу Н.С. Хрущевым доклад инхэр къышІынхэр икІэсагъ. Ар псынкІэу зэбдзэкІыныр ІэшІэхыгъэп. ЗэдзэкІыным фэкъулае хъугъэхэу, Пэнэшъу Хьамзэт, Чэсэбый Юлэ, Хъунэго Нурыет афэдэхэр редакцием чІэсыгъэх, ау ахэри фыримыкъухэзэ, гъэзетым икъыдэгъэк ын чэшныкьом хильасэу бэрэ хьущтыгь, сыхьатыр зы-тІум сыкІатхэуи къыхэкІыщтыгъ. Сэ сизакъоп ар «зинасып къыхьыщтыгъэр», зэдзэкІакІохэм ащыщи, «свежая головакІэ» еджэхэу а лъэхъаным тиІэщтыгъэри къыздычІэсынхэ фэягъэ. Редактор шъхьаІэри, хъурэр ымышІэу, къытхахьэуи къыхэкІыщтыгъ.

Ащ тетэу, унэм сызэрисырэм нахьыбэу ІофшІапІэм уахътэ щызгъак оу бэрэ хъущтыгъ.

Усобкорыныр шІумэ, сыушэтыгъ

Журналист сыхъуныр, хэку гъэзетым Іоф щысшІэныр сшъхьэ къихьахэщтыгъэп. Къуаджэм сыкъыщыхъугъ, сянэ-сятэмэ чІыгум аІэ хэлъызэ ягъашІэ къахьыгъ. Сэри сицІыкІугъом къыщегъэжьагъэу хатэм итІын, натрыф, картоф хэлъхьэгъэнхэм, пкІэгъэнхэм афэгъэзагъэхэм сащы-

хэсэу къэхъугъэ шъомпІэжъыр ебзым хэсын фае» зэсІожьи, 1952-рэ илъэсым Едэпсыкъое гурыт еджапІэр къызысэухым, агроном сэнэхьат зэзгъэгъотынэу Пшызэ шъолъыр мэкъумэщ институтым сычІэхьагъ. Ар къызысэухым 1957-рэ илъэсым Октябрэ районым (джы Тэхъутэмыкъое район) ит поселкэу Инэм дэтыгъэ колхозэу Хрущевым ыцІэ зыхьыщтыгъэм сагъэкІуагъ.

Хэку гъэзетэу «Социалистическэ Адыгей» зыфиІорэм сыфатхэу хъущтыгъ. Апэу ащ сыфэтхэныр сыгу къэзгъэк ыгъэр гурыт еджапІэм зы класс къыщыздеджагъэу, ныбджэгъу благъэ къысфэхъугъэ Бэрэтэрэ Хьамид, нэужым усэкІо цІэрыІо хъугъэр ары.

ЫпэкІэ Едэпсыкъуае гурыт имыкъурэ еджапІ дэтыгъэр, яблэнэрэ классым нэс ныІэп зэрэщырагъаджэщтыгъэхэр. Нэужым гурыт еджапІэ зэхьум, апэу ар къэзыухыгъэр тикласс ары. Нэбгырищым медальхэр къафагъэшъошагъэх. Мамый Казбекрэ Пэнэшъу Хьамзэтрэ дышъэ, Бэрэтэрэ Хьамидэ тыжьын. Хьамидэ къысиІуагъ:

Сэфэр, сэ медаль къызэратыгъэхэм сащыщэу стхыныр къезгъэкІурэп, ау тикласс медалистэу нэбгырищ къызэрэчІэкІыгъэм фэгъэхьыгъэ тхыгъэ хэку гъэзетым фябгъэхьыгъэмэ дэгъугъэ.

Стхыгъэ, Хьамидэ хэзгъэплъэжьи язгъэхьыгъ. Къыхаутыгъ. Зыгорэ дэдэ къыздэхъугъэм фэдэу къысщыхъугъ. Колхозым Іоф щысшІэ зэхъум хэку гъэзетхэм сафатхэу къэсыублагъ. Октябрэ МТС-м итракторнэ бригадэ зэшІуихыгъэ ІофшІэнхэм бэу ахигъахъозэ колхозым ышъо зэрэтырихырэр зысэгъэунэфым, «Акты и факты» шъхьэу иІэу статья ин хэку гъэзетэу урысыбзэкІэ къыдэкІырэм, «Адыгейская правдам» фэстхыгъагъ. Къыхаутыгъ. Нэужым бырсырэу къыпыкІыгъэри багъэ. Джырэ фэдагъэп а лъэхъаныр, зыгорэ зыщыуумысырэ тхыгъэ хэку гъэзетым къызыхиутырэм Іофы зырагъэшІэу хъызмэтшІапІэхэм япарткомхэм, райкомхэм ащытегущыІэщтыгъэх, партием ихэку комитети Іофыр нэсэу, бюром щытегущы Іэхэуи хъущтыгъ. Хозрасчетыр колхозым зэрэщызэхэщагъэм фэгъэхьыгъэ статья ин Москва къыщыдэкІырэ гъэзетэу «Сельская жизнь» зыфиІорэми къизгъэхьэгъагъ.

Ахэр арын фае сыкъызэрэхагъэщыгъэр, Октябрэ районымкІэ хэку гъэзетым икорреспондентэу сашІынэу сауж къихьагъэх. Апэу ащ фэгъэхьыгъэу къыздэгущы Гагъэр а лъэхъаным гъэзетым иредакцие ипарторганизацие исекретарштыгъэ Бэджэнэ Иляс ары. Ау сыкъыфешІугьэп. Нэужым гъэзетым иредактор шъхьа Іэ иапэрэ гуадзэу Хъуажъ Исмахьилэ зыкъысІуигъэкІагъ.

Сауж имык хэзэ сыкъырагьэшІугь. Джащ тетэу 1959-рэ илъэсым шышъхьэІу мазэм а ІофшІэныр езгъэжьагъ, ау нэужым сыкІэгьожьыгьагь. ІофшІэн псынкІэп хэку гъэзетым хьан гухэлъ сиІэу «финщызэ къэсхьыгъэти, «ебзым урисобкорыныр. Тэхъутэ- ские домики» зыфаlощты-

Пэнэшъу Сэфэр, Хъуажъ Исмахьил, Цуекъо Джэхьфар.

мыкъое районыр ины, хъыз- гъэм фэдэу пхъэу унэм хэлъымэтшІапІэу итыр бэ. Ахэм штыр зэкІэ хьазырэу зыщы-

сиІ, шъэуитІу къысфэхъугъ, Мыекъуапэ сыкъэкІожьымэ, тыдэ сисыщта?

— Ари зыгорэу хъун, — ащ нахьи къыриІолІагъэп. Нэужым редактор шъхьа Гэри къыздэгущы Гагъ а Іофым фэгъэхьыгъэу. Джащ тетэу 1960-рэ ильэсым Мыекъуапэ сыкъэкІуагъ. Пэнэшъу Хъамзэт джыри унагъо имы Гэгоу фэтэр ыубытыгъэу исыти, ащ илъэсныкъо нахьыбэрэ сыдимысыгъэу, синасып къыубыти, къэлэ гупчэ шъыпкъэм фэтэр къыщысати, унагъор къэсщэжьыгъ.

Ары шъхьаем, ыпэкІэ къызэрэс Іуагъэм фэд, гъэзетым мэкъу-мэщымкІэ иотдел Іоф шыпшІэныр ІэшІэхыгъэп. Ащ фэгъэхьыгъэ тхыгъэхэм гъэзет нэкІубгъохэм чІыпІэу ащаубытырэр багъэ. Ахэм якъэгъотын

ЯтІонэрэ

уалъыІэсын, лэжьакІохэм, пащэхэм, специалистхэм за-ІубгъэкІэн, уадэгущыІэн, къыуа Гуагъэхэр зэбгъэфэнхэшъ птхыжьынхэ, гъэзетым фябгъэхьынхэ фае. Ары шъхьаем, а зэкІэмэ сыдэущтэу уалъыІэсыщта? Гьогу зэхэкІыпІэм дэжь сыуцути, сыздакІо сшІоигъом ылъэныкъо зыгъэзэрэ машинэм Іэ фэсшІыщтыгъ. Рулым кІэрысым ыгу къыпфэгъоу машинэр къыпфигъэуцумэ уинасып. ЕтІани ащ фэдиз къин теплъагъозэ къэуугъоигъэ материалхэм о плъэкъуацІэ акІэтхагъэу гъэзетым фябгъэхьыныр адэщтыгьэп, ащкІэ шэпхъэ гъэнэфагъэ щыІагъ. Гъэзетым щылажьэхэрэм гонорарэу къагъэхъэнэу зыфитыгъэхэр зэкІэмкІи тефэрэм ипроцент 40-р ары ныІэп. Ащ фэшІ уздэгущы Гагьэхэм альэкъуац Гэ, ацІэ акІэтхагъэу ябгъэхьынхэ

Мэкъумэщ отделым урипэщэнри ащ нахь ІэшІэхыгъэп

Хэку гъэзетым Октябрэ раионымкіэ исоокорэу зы илъэсым тІэкІу ехъоу Іоф щысшІагьэу Мыекъуапэ сащэжьымэ ашІоигьоу къысаГуагъ. МэкъумэщымкІэ отделым пащэ сыфашІынэу ары зыфэягъэхэр. Ау сэ ащ фэдэ гухэлъ сиІэгъахэп. Инэм чІыпІэу зыдэщытыр сыгу рихьыщтыгъ. Краснодар пэблагъ, тыдэ зыбгъэзэщтми гьогур Іухыгъ, мэшІокугьогу вокзали иІ. Колхозым Іоф щысшІэ зэхъум къаІысхыгъэу хапІэри хьазыр, поселкэ гупчэ шъыпкъ. Унэ исшІызэгъэуІугъэм фэди сщэфыгъахэу урыс ныоу зиунэ сисым ищагу дэлъ.

Джыри а Іофым фэгъэхьыгъэу апэу къыздэгущы Гагъэр Бэджэнэ Иляс. Ау сыкъыфешІугьэп. Нэужым Іоф иІэу районым къэкГуагъэу ара хьаумэ факІоу къэкІуагъа, Хъуажъ Исмахьилэ джыри зыкъысІуигъэкІагъ. Ащи сыкъыфемышІу зэхъум сыкъызэриубытын къыгъотыгъ:

— Сыда пфэмыгъотырэр? ыІуагъ Исмахьилэ. — Ныбжык Гэхэр къуаджэм дэсынхэу фэежьхэп, къалэм екІух. О узэрэгушхон фэе ІэнатІэ къыщыуатыштызэ, Мыекъуапэ укІонэу уфаеп. Ащ фэдэ къыдэхъункІэ ышІэмэ, бэмэ апэу къыштэнэу уилэгъухэм ахэтыр бэ. ЕтІани узэгупшысэн фаер укІал, уищыІэныгъэ уапэкІэ къэт, ІэнатІэмкІэ нахь льагэу удэкІоенымкІэ узыфагъэзэщтыр егъэжьэпІэшІу.

А гущыІэхэм нахь сырагъэгупшысагь, ау анахь сызытещыныхьэрэми игугъу фэсшІыгъ:

- Ары шъхьаем, сэ унагъо

Іофыр анахьэу къэзыгъэкъиныщтыгъэр. Отделым чІэсхэмкІэ тащыщ горэ мафэ къэс пІоми хъунэу командировкэ кІон фэягъ. Тинасыпти, редакцием и «ВолгэкІэ» тыкІоу бэрэ къыхэкІыщтыгъ, ау ари къыуаты зэпытыщтэп, автобускІэ тыкІоу, чэщым тыкъэтэуи хъущтыгъэ. А лъэхъаным гъэзетым къыфатхэрэр мэкІэ дэдагъ, етІани мэкъу-мэщым фэгъэхьыгъэмэ. Собкорэу Іоф сшІэ зэхъум къэсІотэгъэ шІыкІэр ары джыри гъэзетым къихьащт тхыгъэхэр къызэрэдгъотыщтыгъэхэр, зэрэдгъэхьазырыщтыгъэхэр.

Мэкъумэщ отделым нэбгырищэу Іоф щытшІэщтыгъ, ХьакІэмыз Рэщыд, Цуекьо Джэхьфар, сэры. Еутых Шумафэ япл Гэнэрэу тигъусэуи къыхэкІыгъ, ау ащ бэрэ Іоф къыддишІэнэу хъугъэп. Отделым чІэсхэмкІэ тызфэгъэзэгъэщтыр гъэнэфэгъагъэ. Цуекъо Джэхьфар апэрэ нэкІубгьом къихьащт къэбар зэхэугъоягъэхэм якъэгъотын, ягъэхьазырын ары.

ХьакІэмыз Биболэт, Лъэустэн Юсыф, Пэнэшъу Сэфэр, (щытхэр) ЛІэхьусэжь Хьаджэрэтбый, Аульэ Кьэлэшьау, Тхьаркъохьо Сафыет, БрантІэ Казбек, Къайтмэс Фатим, Сэхьутэ Нурбый.

Адыгэ макь

«Адыгэ макъэр» къызыдэкІырэр илъэс 90-рэ зэрэхъурэм ипэгъокІ

Ахэр бгъэхьазырынхэм Іэпэ-Іэсэныгъэ ин ищыкІэгъагъэп, чІыгур зэражъорэр, чылапхъэр зэрэхалъхьэрэр, хьасэхэм зэрадэлажьэхэрэр, лэжьыгъэхэр зэрэІуахыжьхэрэр къэбар къызэрыкІуагъэх, зыгъэцакІэхэрэм ацІэ-алъэкъуацІэхэмрэ пчъагъэхэмрэ хизхэу. Анахь къиныгъэр ахэм якъэгъотын ары. Джэхьфар телефоным тесыгъ, собкорхэу районхэм ащы Іэхэм, колхозхэм, совхозхэм афытеощтыгъ. Ежьыри бэрэ командировкэ кІощтыгъ, тащыщэу кІорэми мэкъумэщ ІофшІэнхэр зэрэкІохэрэм фэгъэхьыгъэ къэбархэр къызыдихьыщтыгъэх. Сыдэу щытми, Джэхьфарэ фэкъулае хъугъагъэ, апэрэ нэкІубгъом къыригъэхьащтхэ къэбархэр ыгъэгужъохэу къыхэкІыщтыгъэп, Ащ фэшІ Андырхьое Джантэмыр Джэхьфарэ лъэшэу фэрэзагъ.

— Адэ оры? — кьысэупчІыгь Рэмэзанэ.

— Ар егъашІи сэ къысапэсыщтэп, — сІуагъэ.

Рэмэзанэ ащ зи къыримыІуалІзу сыкъычІитІупщыжьыгъ. Ащ ыуж мэфэ зытІущ ныІэп тешІэгъагъэр партием ихэку комитет идеологиемкІэ исекретарэу Кушъу Асе къызысаджэм.

— Хэку гъэзетым иредактор шъхьа в игуадзэу удгъак loмэ тш loигъу, сыд хэп lyхьэра? — къысэупч lыгъ.

Ащ фэдэ упчІэ сежэгьахэпти, сІон сымышІэу сышІуигьэнагь.

— Олахьэ, Ася Салиховна, ащ къесІолІэн сымышІэмэ, — сІуагъэ.

— Икъунба отделым

(СэмэгумкІэ къебгъэжьэнышъ): Цуекъо Джэхьфар, Хъущт Хъалид, Пэнэшъу Сэфэр, Къазый Цуц, Аулъэ Къэлэшъау.

унэу сиість

ХьакІэмыз Рэщыдэ анахьэу зыфэгьэзэгьагьэр былымхьуным фэгьэхьыгьэ тхыгьэхэм ягъэхьазырын ары. Иамал къызэрихьэу иlофшІэн ыгъэцэкІэным дэшъхьахыщтыгьэп. Ыныбжь хэкІотагъэми, командировкэ кІоныр къин къыщыхьущтыгъэп, бгъакІо къэс кІощтыгъэ, пшъэрыльэу фэпшІырэри къыгъэцакІэщтыгь.

Сэ анахьэу сызфэгъэзэгъа-гъэр, мэкъу-мэщымкІэ сыспециалистыти, опыт пэрытыр къэзгъэлъэгъоныр ары.

ЗыкІи семыжэгъахэу джыри зы ІэнатІ

ІзнатІзм кІзхьопсэу щыІэр бэ. Джы къэсІощтыр зышІошъ мыхъунхэр къыхэкІыщтых, ау сигъашІзм сэ ІзнатІзм сыкІзхьопсыгъэп, ащ сыфэбэнагъэп.

Мафэ горэм а лъэхъаным редактор шъхьа Гэу гъэзетым и Гагъзу Мэрэтыкъо Рэмэзанэ къысаджи, ыпашъхьэ сыригъэтІысхьи, гуадзэ ышІымэ хъунэу сэ къысщыхъурэм ыцІэ къесІомэ шІоигъоу къысэупчІыгъ. А лъэхъаным Хъуажъ Исмахьилэ дунаим ехыжьыгъэу, ащ ычІыпІэ ХьакІэмыз Биболэт рагъэхьагъэти, ар зыфэгъэзэгъэгъэ ІэнатІэм, ятІонэрэ гуадзэм, зыгорэ Іугьэхьан фэягьэ. Сэ къысщыхъугъэр илъэсыбэ хъугъэу редакцием Іоф щысэшІэти, акъылэгъу сыфэхъумэ шІоигъоу ары. Апэ Пэнэшъу Хьамзэт ыцІэ къес-Іуагъ. Зэрэсикъоджэгъум, зэрэсилъэкъоцІэгъум паеп. Адыгабзэри урысыбзэри дэгъоу ышІэхэу, гъэсагъэу щытыти, етІани «кІэнкІэм цы хехы, заджэрэм цІэ хэсыми къыхигъотэшт» зыфаІорэм фэдэти, а **У**еступнаты естификатер меТтанеТ слъытагъэ.

— Джыри хэта? — зеІом, ЛІэхьусэжъ Хьаджэрэтбыий, Кощбэе Пщымафи, АфэшІыжь Тыркубыий ацІэхэр къесІуагъэх.

ипащэу Іоф зэрэпшІагьэр, уиІэнатІэкІэ улъыдгьэкІотэнэу итхьухьагь, — ыІуагь.

Бэ пчъагъэм итэу къызэри-Іуагъэм гуцаф сигъэшІыгъэ партием ихэку комитет иапэрэ секретарэу Хъут Малычи ащ ишІэ хэлъын зэрилъэкІыщтыр. Ау «адэ дэгъуба!» а чІыпІэм сфеІошъугъэп. «Егупшыс» ыІуи сыкъычІитІупщыжыгъ.

Игьоу Ася Салиховнам къысфильэгъугъэм зэкІэмэ апэу щызгъэгъозагъэр анахь ныбджэгъу благъэу сиІэ Бэрэтэрэ Хьамид ары.

— Сыдэу удела, ІэнатІэм щызэбэных, уемыхъырэхьышэжьэу къльку — кънсијуатъ

къаІых, — къысиГуагъ. Джащ тетэу хэку гъэзетым иредактор шъхьа Із ият Іонэрэ годзэ ІэнатІэм сыІухьагъ, ау ащ сызыІутым ыуж охътабэ темышІагъэу джыри нахь лъагэу са-Іэтынэў сауж къихьагъэх. Мэрэтыкъо Рэмэзанэ иІэнатІэ къыбгынагъэти, ащ ычІыпІэ ХьакІэмыз Биболэт рагъэхьагъэти, гъэзетым иредактор шъхьаІэ апэрэ гуадзэ ищыкІэгъагъ. А ІэнатІэм сэ сыІуагъэхьанэу, сэ счІыпІэ Мырзэ Дзэпщ рагъэхьанэу ары къы уагъэр информацие жъугъэхэмкІэ комитетым ипащэу Бэджэнэ Муратэ, коллективыр ыугъоий къэбарэу щыІэм зыщегъэгъуазэм. Сэ апэрэ гуадзэм сыфэмыяхэу, ІэнатІэу сызыІутым сезэгъэу, «Мырзэ Дзэпщ ныбжыкІ, ары иІэнатІэкІэ лъыгъэкІотэгъэн фаер, — сІуагъэ. Бэджэнэ Муратэ зэхихыгъэр ыгъэшІэгъуагъ.

— ІэнатІэм фалІэу щыІэр бэ, Пэнэшъу Сэфэр ащ фаеп!

Сыд заТуи сакъыфешТугъэп. Уфэмыеу лІыгъэкТэ ГэнатТэ къыуатына, редакторым иапэрэ гуадзэу Мырзэ Дзэпщ агъэнэфагъ. Ау джыри охътабэ темышТагъэу а Тофым къыфэгъэзэжьыгъэн фаеу хъугъэ. Совет хабзэр щагъэзыий, демократхэм тетыгъор зыщаубытыгъэ, республикэ тиТэ зыщыхъугъэ лъэхъаныгъэти, Мырзэ Дзэпщ зыкъыгъэлъэгъуагъэти, республикэ Советым идепутатэу зыхадзым, ГэнатТэр къыбДжащ тетэу редактор шъхьа-Іэм, ХьакІэмыз Биболэт иапэрэ гуадзэу Іоф сшІэу езгъэжьагъ. ТызэгурыІощтыгъ. ПстэумкІи хэку гъэзетым иредактор шъхьаІэ игуадзэу илъэс пшІыкІуплІэ Іоф сшІагъэ.

Джы къызнэсыгъэм ащыгъупшэрэп

Ильэс 40 хэку гъэзетым сызщэлажьэм редактор шъхьа Гэу нэбгырищмэ Іоф адэсшІагь: Андырхьое Джантэмыр, Мэрэтыкъо Рэмэзан, ХьакІэмыз Биболэт. Ахэм дэйкІэ зыцІэ къесІон ахэтэп, ау сэ симызакъоу Іоф дэзышІэгьэ пстэумэ ащымыгъупшэрэр, шІукІэ бэрэ зигугъу ашІыжырэр Андырхьое Джантэмыр ары. Илъэсыбэрэ ар а ІзнатІзм Іутыгъ. Физикэмрэ хьисапымрэкІз кІзлэегъаджэу Іоф ышІэзэ, ащ къыІуащи къагъэкІуагъэти, гъэзет ІофшІэным фэкъулаигъэп, ащкІэ щыкІагъэ горэхэр фэхъущтыгъэми, цІыфышІу дэдагъ, Іэдэб, культурэшхо хэльыгь. Щылажьэхэрэр зэгуригъэІон, шІу заригъэльэгъун ыльэкІыгь. Ымакъэ Іэтыгъэу зыгорэм дэгущыГэу зэхэпхыщтгъагъэп. Анахь къэозгъэштэрэ шэнэу хэлъыгъэр емыкІу зекІуакІэ горэ о къыпхэфагъэмэ, ащкІэ ежьыри мысэу, теукІытыхьэу къыпщигъэхьоу куохьау къыуимышІылІэу, уихэукъоныгъэ зыдыуигъэшІэжьэу къызэрэогыищтыгъэр ары. Редакцием Іоф щызышІэхэрэм льытэныгьэ ин фашІыщтыгь. Мэрэтыкъо Рэмэзани цІыф дэигъэп. Ари гъэзет ІофшІэным фэкъулаигъэп редактор шъхьа Гэу къызагъакІом. Ащ фэшІ ащи иІофшІэн щыкІагъэхэр фэхъуштыгъэх.

Ахэм ялъытыгъэмэ, гъэзет ІофшІэнымкІэ опыт ини иІэ хъугъэу, тхэными фэщагъэти, хэку гъэзетым иредактор Іэнатіэм нахь дэгъэшІыгъагъ Хьакіэмыз Биболэт. ОшІэ-дэмышізу уз мыгъо къыфыкъокіи, Іэнатіэр

шъхьаІэ фашІыгъэгъэ Къуекъо Асфар сэ Іоф дэсшІэнэу хъугъэп.

Гъэзетым Іоф щыпшІэныр ІэшІэхэп

Журналист сэнэхьатыр, гъэзетым Іоф щыпшІэныр мыкъинэу къызщыхъухэрэр щыІэх. Тхыгъэу гъэзетым къыхиутыгъэм зеджэрэм «сыд ащ умытхынэу хэлъыр!» зыІохэрэми уарехьылІэ. Ащ фэдэ еплъыкІэ фызиІэн зыльэкІыщтыр зымыушэтыгъэр ары. АщкІэ щысэ дэгъу артист цІэрыІоу Мурэтэ Чэпае къехьулІагъэр.

Къызхихыгъэр, ыгу къэзыгъэкІыгъэр къэшІэгъуаеу ар зэгорэм хэку гъэзетым Іоф щишІэнэу къыІухьэгъагъ, ау бэрэ Іумытыгъэу ІукІыжыгъагъ. Ащ ыІогъагъэр джы къызынэсыгъэм сщыгъупшэрэп: «Гъэзетым Іоф щыпшІэныр къызэрыкІоу ары къызэрэсщыхъущтыгъэр шъхьаем, тІэкІурэ Іоф зарыстышьсэм

сшІошъ къэхъугъ зэрэкъиныр». Ары, ащ къиныгъоу пылъхэм ыпэкІэ ягугъу къэсшІыгъэшъ, къафэзгъэзэжьынэу, къыкІэсІотык ыжьынэу сыфаеп. Ащк Іэ «гъэзетым Іоф щызышІагъэхэм зэкІэмэ саугъэт афэбгъэуцуныр яфэшъуаш» Бэджэнэ Иляс зэри Гогъягъэр шыгъэзыегъуай ЛэжьапкІ у къаратырэр багъэп, къинкІи къалэжьыщтыгъ. Хэку гъэзетым иредакцие Іоф щыдечление мехечлитие пине сыгу къызыкІыжьырэм, икІэрыкІ у скІышъоц къегъэтэджыжьы. Джыри ар псынкІзу сІорэп, ау тэ тильэхьан бэкІэ нахь къиныгъ. Тэ бэрэ командировкэ тызэрэкІощтыгъэм джы фэдэжьэп, автобусым итІысхьэу пфэкІони къахэкІыщтэп, сыд фэдиз ежь альэкъуацІэ кІэтхагъэу гъэзетым къырагъэхьагъэкІи, бащэ ыІоу хэти зышІуигъэнэщтэп.

Къиныгъохэр зэпачхэзэ, кІэгъэнагъэу илъэсыбэрэ хэку гъэзетым Іоф щызышІагъэхэм, дэгъоу сшІэщтыгъэхэм бэрэ сыгукІэ салъэІэсы, моу сапашъхьэ

итхэу сэлъэгъухэ фэдэу къысщыхьоуи къыхэкіы. Ахэр дунаим ехыжьыгъэхэу Бэджэнэ Иляс, ХьакІэмыз Рэщыд, Цуекъо Джэхьфар, Хъуажъ Исмахьил, Хъущт Хъалид, Шъоджэ Мыхьамчэрый, Шъоджэ Аслъанчэрый, Аулъэ Къэлэшъау, Бэгъ Нурбый, собкорыщтыгъэу Цэй Аскэрбый... Бэ, бэ, зэкІэмэ ацІэ къепІон хъумэ, спискэ кІыхьэ хъушт.

Анахыжъхэм ащыщхэр непи хэку гъэзетым иредакцие щэлажьэх. Ахэм зэк Гэмэ апэу ыц Гэ къепІоныр зифэшъошэ штыпкъэр ЛІэхъусэжъ Хьаджэрэтбый. Ар -ышь мехфаахашефее еІпеІшфоІ лажьэу къыхэкІыгъэми, адыгэ гъэзетым Іоф зэрэщишІагъэр зэкІэ зэхэбгъэхьожьмэ, ильэс 40-м къехъущт. Непэ къызнэсыгъэми, ыныбжь емыльытыгъэу, анахь тхыгъабэ къызыІэкІэкІэу редакцием чІэсхэм ащыщ. НэпшІэкъуй Заури, Хъурмэ Хъусени, Сэхъутэ Нурбыий, нэмыкІхэми гъэзетым икъыдэгъэкІын яІахышІу хашІыхьэ.

Мы лъэхьаным хэку гъэзетым Іоф щамышІэжьырэми, кІэгъэнагъэу ащ илъэсыбэрэ щылэжьагъэхэм ащыщых Пэнэшъу Хьамзэт, БрантІэ Казбек, Бэджэнэ Муратэ, Кощбэе Пщымафэ, Хъунэго Нурыет, Мамый Руслъан, Шымыгъэхъу Мурат, нэмыкІхэри.

ТхакІохэр «къычІэзытІупщыщтыгъэ» ІофшІапІ

АщкІэ уеджэныр ифэшъошэ шъыпкъ адыгэ гъэзетым.

Адыгэ льэпкьыр зэрыгушхорэ тхэкІошхоу, адыгэ литературэм льапсэ фэзышІыгьэу КІэрэщэ Тембот къыщебгъэжьэнышъ, ащ Іоф щызымышІагъэу титхакІохэм ахэтыр макІэ. Гъэзетым якъэлэмыпэ щаушэтыгъ, абзэ щапсыхьагъ титхакІохэу Лъэустэн Юсыф, Пэрэныкъо Муратэ, Жэнэ Къырымызэ, МэщбэшІэ Исхьакъ, Іэшъынэ Хьазрэт, Бэрэтэрэ Хьамидэ, Кощбэе Пщымафэ, Къуекъо Налбый, Нэхэе Руслъан, Цуекъо Джэхьфарэ, Цуекъо Юныс, Бэгъ Нурбый, Хъурмэ Хъусен, Дэрбэ Тимур, нэмыкІхэми.

Сэри тхэным иапэрэ лъагъохэр зыщыхэсщыгъэр хэку гъэзетыр ары. ТхакІомкІэ анахь мэхьанэ -еІшы уолгед фельненың фелье ныр ары. Ащ фэшІ цІыфхэм бэрэ ахэхьан, гущыІэгъу ышІынхэ, ящыІэкІэ-псэукІэ зэригъэльэгъун фае. Ахэм ащыщхэр прототипхэу тхакІом итхыгъэхэм къахэфэжьхэу бэрэ къыхэкІы. Сэ сшъхьэ фэгъэхьыгъэмэ, къуаджэу, нэмыкІ цІыф псэупІэу мызэу-мытІоу сызнэмысыгъэ тиреспубликэ итэп. Къоджэ щыІакІэр лъэхъаным елъытыгъэу нахь дэгъоу сшІэнымкІэ ащ ишІуагъэ къызэрэсэкІыгъэм сыкІэупчІэжьырэп.

Хэку гъэзетэу адыгабзэкІэ къыдэкІырэм Іоф щысшІэнэу сыфэмые хъатэзэ сыІухьагъэми, джы ащкІэ сыкІэгъожьэу зы мафи къысэкІурэп. ИшІуагъэу къысэкІыгъэр макІэп.

ПЭНЭШЪУ Сэфэр.

Гимназиер къыфэраз

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым икафедрэ икіэлэегъэджэ шъхьаізу, биологие шіэныгъэхэмкіэ кандидатэу Талъэкъо Руслъан игупыкіыхэм тащагъэгъуазэу зэп къызэрэхэкіыгъэр. Джыри зы щысэшіу тигуапэу тыкъыкъытегущыіэ.

Тальэкъо Руслъан игукъэкІыкІэ Адыгэ республикэ гимназием иеджакІохэм Іэнэ шыгъэхэр къафызэІуихи, зы мафэм къыкІоцІ ыпкІэ аІимыхэу ыгъэшхагъэх. Республикэ гимназием икІэлэегъаджэхэр, ны-ты-

ЦІЫФЫМРЭ ШІУШІАГЪЭМРЭ

хэр Тальэкьо Русльан фэразэх.

Ащ фэдэ гупыкІ зиІэхэр нахьыбэ хъухэу къытхэтыхэ зыхъукІэ, щыІэныгъэр нахьышІоу лъыкІотэщт. ЯшІушІагъэ кІодыщтэп, Тхьэр къятэжьыщт.

КАРАТЭДОР

ПсынкІэу гупшысэрэр текІо Адыгэ Республикэм каратэ-

домкіэ изэіухыгъэ зэнэ-къокъу Мыекъуапэ щыкіуагъ. Краснодар ыкІи Ставрополь

крайхэм, Адыгеим яспортсменхэр апэрэ чіыпіэхэм афэбэнагъэх. Зыныбжь имыкъугъэхэмрэ илъэс 18-м къехъугъэхэмрэ куп зэфэшъхьафхэм ахэтхэу зэнэкъокъух.

КъокІыпІэм къыщежьэгъэ боевой шъхьэзэкъо зэІукІэгъухэм спортсменхэр захэлажьэхэм «Ситорю» ыкІи «Сетокан» зыфиІохэрэмкІэ зэнэкъокъугъэх. Илъэс 14-м нэс зыныбжьхэм Ахътэо Дамир къахэщыгъ. Апэрэ чІыпІэр къыдахыным зэрэфэбанэрэм тылъыплъэзэ, пхъэшагъэ хэлъэу бэнэпІэ алырэгъум зэрэщызекІощтыгъэр тшІогъэшІэгъоныгъ.

- Каратэдор сшІогъэшІэгъон, — къыти

Гуагъ Ахътэо Дамир. — Псынк

Гуагъ Ахътъо орэу цыхьэ зыфэпшІыжьызэ, хэкІыпІэхэр нэгъэупІэпІэгъум

къэбгъотынхэ фае. Д. Ахътаор В. Жиленкэм текІуи, чемпион хъугъэ. А. Коршо--идым ящэнэрэ чІыпІэр къыдихыгъ. Илъэс 15 зыныбжьхэми

Д. Ахътаор янэкъокъугъ. Д. Сысоевым финалым щытекІуи, апэрэ чІыпІэр Дамир къыфагъэшъошагъ.

Илъэс 16 — 17 зыныбжьхэм язэІукІэгъухэр хъулъфыгъэ спорт зэнэкъокъу дахэм диштэщтыгьэх. Ставрополь краим илІыкІоу С. Мащенкэм апэрэ чІыпІэр къыдихыгъ. Мыекъуапэ икІэлэеджакІоу Хьаткъо Инал ятІонэрэ хъугъэми, ухьазырыныгъэ дэгъу къыгъэлъэгъуагъ. И. Хьаткъор каратэдом имызакъоу, футбол дэгъоу ешІэ, спортым гукІэ хэщагъ. Д. Черкашиным купым ящэнэрэ чІыпІэр къыщыдихыгъ — ар Ставрополь краим

Илъэс 21-рэ зыныбжьхэм язэнэкъокъу Ставрополь краим

испортсменэу В. Ивановыр щытекІуи, апэрэ чІыпІэр къыщихьыгъ. Ильэс 18 — 20 зыныбжьхэм якуп Нэгъой Ислъам текІоныгъэр къыщыдихыгъ. Ислъам Адыгэ республикэ гимназием щеджэщтыгъ. Джырэ уахътэ Ставрополь дэт апшъэрэ еджапІэм ишІэныгъэ щыхегъахъо.

БэнэпІэ алырэгъум Нэгъой Ислъам тыщылъыплъагъ. Рэхьат, илыягъэу гумэкІырэп. КІуачІэмрэ къулайныгъэмрэ дэгьоу ыгъэфедэхэзэ, шІыкІэшІухэр къегъотых.

Тренер-кІэлэегъаджэхэу Владимир Васильченкэм, Хьабэхъу Адамэ къызэраІуагъэу, зэнэкъокъум хэлажьэхэзэ, спортсменхэм алъыплъагъэх. НыбжьыкІэхэм яІэпэІэсэныгъэ зэрэхагъахъорэм егъэгушІох. Зэнэкъокъум исудья шъхьа Гэу Хьаткъо Ахьмэд Европэм идышъэ медальхэр къыдэзыхыгъэхэри ыгъэсагъэх. ТиныбжьыкІэмэ ащыщхэр Ставрополь щеджэх. Адыгеим къызыкІохэкІэ ятренерхэм аlокlэх, гум къикlырэ къэбархэр къызэфаГуатэх.

ХагъэунэфыкІырэ чІыпІэхэр къыдэзыхыгъэмэ медальхэмрэ щытхъу тхылъхэмрэ аратыжьы-

Сурэтым итыр: Нэгъой Исльам, джабгъумкІэ щыт, текІоныгъэм фэбанэ.

«ДИНАМЭМ» ия 90-рэ ИЛЪЭС ИПЭГЪОКІ

Спорт лъэпкъи 8-кІэ **ЗЭНЭКЪОКЪУЩТЫХ**

Спорт обществэу «Динамэр» зызэхащагъэр илъэс 90-рэ мыгъэ хъущт. Ащ фэгъэхьыгъэ спартакиадэ тиреспубликэ щэкіо. Волейбол, футбол, баскетбол ешіэщтых, псым щесыщтых, нэмыкіхэмкій зэнэкъокъущтых.

гъэшІэгъонэу зэхащагъэх. Джэджэ районым икомандэ апэрэ чІыпІэр дихыгъ. къыдихыгъ. УФ-м щынэгъончъэнымк Іэ икъутамэу Адыге- матэ игуадзэу, полицием иполковим щыІэм икомандэ ятІонэрэ никэу Александр Леваковыр чІыпІэр къыфагъэшъошагъ. Рес- спартакиадэм хэлажьэрэмэ афэ-

ВолейболымкІэ зэІукІэгъухэр публикэ командэу «Собр» зыфиІорэм ящэнэрэ чІыпІэр къы-

Обществэу «Динамэм» итхьа-

гушІуагъ, хагъэунэфыкІырэ чІыпІэхэр къыдэзыхыгъэмэ щытхъу тхылъхэр, нэпэепль шІухьафтынхэр аритыжьыгъэх. Анахь дэгъоу ешІагъэхэу зэхэщакІомэ къыхахыгъэхэ М. Мячиным, В. Зайцевым, С. Кондратенкэм, Д. Саприным, А. Малекиным шІухьафтынхэр афишІыгъэх.

Спорт зэнэкъокъухэр Мыекъуапэ имызакъоу, республикэм ирайонхэм ащык Іощтых. Спартакиадэр мэлылъфэгъу мазэм аухыщт.

Сурэтхэм арытхэр: Джэджэ районым икоманд; апэрэ чІыпІэм икъыдэхын командэхэр фэбанэх.

БАСКЕТБОЛ. **АПШЪЭРЭ** КУПЫР

Мыекъуапэ щызэІукІэщтых

Урысыем баскетболымкІэ икомандэхэу апшъэрэ купым щешіэхэрэм язэіукіэгъухэр Мыекъуапэ щыкощтых. Финалныкъом хэфагъэхэр арых Адыгэ Республикэм икъэлэ шъхьа іэ щызэдешІэщтхэр.

Мэзаем и 23 — 28-м баскетболымкІэ тикъалэ щешІэщтхэр команди 6 мэхъух. Иркутск, Нижний Тагил, Самарэ, Ставрополь, Тверь, Мыекъуапэ яспортсменхэр апэрэ чІыпІэхэм афэбэнэщтых. Мыекъопэ «Динамо-МГТУ»-м итренер шъхьаГэу Андрей Синельниковым къызэрэтиІуагъэу, тикомандэ апэрэ чІыпІэр къыдихыным пылъыщт.

> НэкІубгьор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэхэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

> Редактор шъхьаІэр ДЭРБЭ ТИМУР

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр мэщліэкъо Саид

Редактор шъхьаІэм игуадзэр пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр ХЪУРМЭ Хъусен

Редакциер зыдэщыІэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр,

197. Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-

пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77. E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-

гъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> Пчъагъэр 4010 Индексхэр 52161 52162 Зак. 345

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

